

СТРАТЕГІЯ ОСВІТНЬОГО КЛАСТЕРА В УКРАЇНІ 2023 - 2025

Photo: Save the Children, December 2022.

ЗМІСТ

ЗМІСТ	2
ПЕРЕДМОВА	3
АКРОНІМИ	4
ПЛАН РЕАГУВАННЯ НА 2024 РІК	5
СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КЛАСТЕРА	6
ПРИНЦИПИ РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЇ.....	7
ОГЛЯД ПОТРЕБ	8
ОХОПЛЕ ТА ПРІОРИТЕТИ	12
ПЛАН РЕАГУВАННЯ.....	16
АДВОКАЦІЯ.....	27
ВВЕДЕННЯ В ДІЮ ПЛАНУ РЕАГУВАННЯ.....	28
ПІДЗВІТНІСТЬ ПЕРЕД ПОСТРАЖДАЛИМ НАСЕЛЕННЯМ	31
ПЛАН МОНІТОРИНГУ	34
ВІДНОВЛЕННЯ ТА ПЕРЕХІД ДО ВІДБУДОВИ	36
УЗГОДЖЕННЯ.....	41
РЕСУРСИ	43
ДОДАТКИ.....	45
Західний Освітній Субкластер	45
Східний Освітній Субкластер	48
Північний освітній суб-кластер	52

ПЕРЕДМОВА

Представлена Стратегія гуманітарної підтримки сфери освіти на наступні два роки є основою та орієнтиром для всіх, хто долучається до відновлення та розвитку освіти України. Це результат спільної роботи багатьох організацій, що має на меті окреслити бачення поточної ситуації та розуміння основних викликів і пріоритетів у сфері освіти.

Об'єднання зусиль Міністерства освіти і науки України, Освітнього кластеру та всіх громадських організацій, фондів та партнерів — це те, що зараз необхідно нашій системі освіти. Команда МОН вдячна всім, хто долучається та готовий працювати над спільними цілями заради майбутнього освіти.

З початку повномасштабної російської агресії у лютому 2022 року суттєва частина освітньої інфраструктури пошкоджена або зруйнована, а безпека викладачів, учнів, студентів та всіх учасників освітнього процесу стоїть на першому місці. Ситуація вимагає спільних та системних зусиль для повернення учасників до повноцінного освітнього процесу, відновлення освітньої інфраструктури, забезпечення онлайн-освіти, програм підтримки ментального здоров'я, подолання освітніх втрат і, разом з тим, змін в освітньому середовищі, змісті та підходах.

Забезпечити якісну, сучасну та доступну освіту, в центрі якої буде особистість, її самореалізація, — наша мета, тому маємо поєднувати процес відновлення освіти разом з трансформацією, удосконаленням та забезпеченням розвитку людського капіталу задля сталого розвитку України.

Ми завжди прагнемо кращого для наших дітей, громадян і постійно рухаємось у цьому напрямку, тому запрошуємо вас долучитися до подальших змін у системі освіти.

Євген Кудрявець,
перший заступник Міністра освіти і науки України

АКРОНІМИ

DLC: Цифровий навчальний центр

ДРДРВ: Догляд та розвиток дітей раннього віку

EORE (навчання з мінної небезпеки):

Інформування про ризики, пов'язані з вибухонебезпечними предметами

ГОН: гендерно обмовлене насильство

ГОК: Глобальний освітній кластер

ПГР: План гуманітарного реагування

ВПО: Внутрішньо переміщена особа

МКГ: Міжкластерна координаційна група

INEE: Міжвідомча мережа з питань освіти в надзвичайних ситуаціях

МНУО: Міжнародні неурядові організації

КЗД: Кластер з захисту дітей

КПД ООН - Конвенція ООН про права дитини

МОН: Міністерство освіти і науки

НУШ: Нова українська школа

ОВД: Огляд вторинних даних

ОСНА/УКГД: Управління з координації гуманітарної допомоги

ОУК: Освіта з урахуванням конфлікту

ОНС: Освіта у надзвичайних ситуаціях

ОППП: Огляд потреб перехідного періоду

ООН: Організація Об'єднаних Націй

СДГ: Стратегічна дорадча група

СЕН: Соціально емоціональне навчання

ТНП: Тимчасовий навчальний простір

УОК: Український освітній кластер

ПЗПСП: Психічне здоров'я та психосоціальна підтримка

ППД: Перша Психологічна допомога

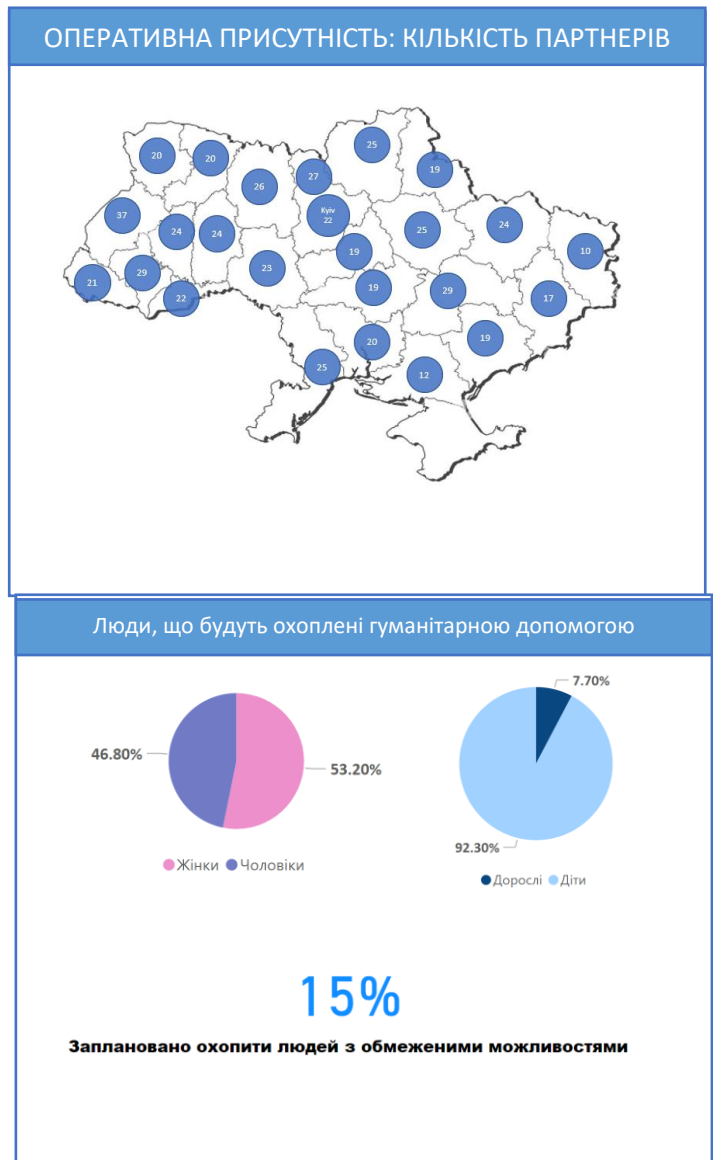
ПСП: План сприяння переходу

ЦГП: Цикл гуманітарних програм

УОК: Український освітній кластер

ПЛАН РЕАГУВАННЯ НА 2024 РІК

ЦІЛЬ КЛАСТЕРА 1	ЦІЛЬ КЛАСТЕРА 2
Надавати принципову і своєчасну життєво важливу допомогу дітям і вчителям серед переміщених осіб, непереміщених осіб і репатріантів, враховуючи гендерні, вікові та інклюзивні підходи, які сприяють благополуччю дітей і вчителів.	Забезпечити гендерно-чутливий та інклюзивний доступ до безпечного (онлайн та офлайн) навчального середовища для переміщених, непереміщених дітей та вчителів, а також для тих, хто повернувся.
ЦІЛЬ КЛАСТЕРА 3	ЦІЛЬ КЛАСТЕРА 4
Забезпечити доступ до якісних освітніх послуг для переміщених, непереміщених дітей та дітей, які повернулися, з урахуванням гендерних, вікових та інклюзивних підходів.	Посилення потенціалу партнерів Кластера у сфері освіти в умовах надзвичайних ситуацій та участь в адвокації з метою покращення доступу до якісної освіти для дітей, що постраждали від війни.
ЛЮДИ В БІДІ	ВИМОГА (US\$)
 1.2м	\$ 98.3м
ЗАПЛАНОВАНО ОХОПИТИ	КІЛЬКІСТЬ АКТИВНОСТЕЙ
 0.9м	 9

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КЛАСТЕРА

Український освітній кластер (УОК) складається з національного кластеру та чотирьох субкластерів: західного (з офісами в Ужгороді та Львові), північного (з офісом у Києві), південного (з офісом в Одесі) та східного (з офісом у Дніпрі).

Міністерство освіти і науки України (МОН) співгодує в Українському освітньому кластері разом з ЮНІСЕФ та Save the Children, які є лідуючими організаціями кластера. Освітній кластер був створений у 2014 році та розширив свою операційну присутність з Донецької та Луганської областей після 24 лютого 2022 року з ескалацією війни. Станом на липень 2023 року Кластер налічує 78 партнерів із запланованими, поточними та завершеними проектами підтримки освіти у надзвичайних ситуаціях (ОНС). В рамках УОК існує Стратегічна дорадча група (СДГ), до складу якої входять представники основних членів Освітнього кластеру (МОН, ЮНІСЕФ та Save the Children), ЮНЕСКО, представники обраних міжнародних неурядових організацій (AVSI, Finn Church Aid, Plan International) та національних неурядових організацій (Навчай для України, Українська Посмішка, БФ "Благомай"). Наразі існує чотири робочі групи УОК: Робоча група з цифрової трансформації (РГ ЦТ), Цільова група з питань психічного здоров'я та психосоціальної підтримки (ЦГ ПЗПСР), Робоча група з питань догляду та розвитку дітей раннього віку (РГ ДРДРВ) та Цільова група з надолуження освітніх втрат (ЦГ НОВ). Координаційна команда на національному рівні забезпечує стратегічне спрямування зусиль партнерів Кластеру у координації з МОН, іншими кластерами та Управлінням ООН з координації гуманітарних справ (ОСНА). Команди суб-кластерів забезпечують безпосередню координацію на рівні областей та громад між партнерами а також із місцевими органами управління освітою. Тематичні робочі групи надають експертну підтримку координації, включаючи розробку настанов, рекомендацій та мінімальних стандартів Кластеру узгоджено із національними державними стандартами освіти в Україні.

Координація освіти України (мапування)

ПРИНЦИПИ РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЇ

Консультація

Стратегія була розроблена призначеною УОК Цільовою групою з розробки стратегії за підтримки Глобального освітнього кластера. Національні та субнаціональні кластерні команди, члени робочих груп УОК та Драдчої Ради а також представники МОН зробили свій внесок у розробку національної стратегії та взяли участь у консультаціях (травень-липень 2023 року). Одна національна та три субнаціональні консультації щодо розробки Стратегії були проведені УОК та Північним, Східним та Західним субкластерами з ширшою групою партнерів Освітнього кластера та місцевими органами управління освітою, з метою отримання зворотного зв'язку та забезпечення контекстуалізації та валідації стратегії на субнаціональному рівні. Була досягнута домовленість про щорічний перегляд Стратегії УОК.

Локалізація

Враховуючи різноманітність контексту в Україні в різних географічних регіонах, Стратегія УОК має бути локалізована, щоб повною мірою враховувати освітні потреби в різних регіонах. Це, а також глобальна прихильність до так званої [Великої Угоди](#) з боку ЮНІСЕФ та Save the Children, означає, що локалізація є ключовим принципом розробки цієї Стратегії. Усі документи, пов'язані з цією Стратегією, будуть доступні англійською та українською мовами. Одна з цілей цієї Стратегії зосереджена на зміцненні потенціалу українських організацій для того, щоб допомогти їм взяти на себе відповідальність та згодом очолити імплементацію національних заходів гуманітарного реагування в секторі освіти. Також буде продовжено та розширено практику заохочення українських організацій до лідерства в Освітньому кластері.

Використання даних

УОК визнає важливість розробки стратегії на основі фактичних даних. Основними джерелами даних для цього документа були Багатогалузева оцінка потреб 2023 року (MSNA), останні оцінки потреб освіти, проведені УОК та його партнерами, аналіз освітнього сектору, проведений національними інституціями та аналітичними центрами, а також актуальні дані, отримані від МОН, Державної служби якості освіти та обласних департаментів освіти і науки. Крім того, було проведено огляд вторинних даних (ОВД) для аналізу освітнього контексту під час війни та виявлення прогалин в інформації на основі існуючих звітів та оцінок, за підтримки технічної експертизи Глобального освітнього кластера. ОВД використовував найактуальніші дані та аналізи освітніх потреб, які були проведені в Україні і може слугувати підґрунтям для прийняття рішень щодо гуманітарних програм реагування. Цей інструмент буде доступним для використання всіма партнерами кластера.

Гармонізація

Оскільки багато організацій реагують на освітні потреби дітей в Україні, вкрай важливо досягти спільного розуміння та згоди щодо географічних і тематичних пріоритетних сфер та уникнути дублювання. Щорічний [План Гуманітарного Реагування](#) забезпечує основу для всіх партнерів Кластера для формування спільного розуміння термінології, цілей реагування, заходів та пріоритетів відповідно до глобальних та національних стандартів, щоб забезпечити якісне реагування під час підготовки своїх планів, проектів, програм. В той же час Стратегія УОК деталює пріоритетні категорії бенфіціарів, географічні контексти, а також стандарти та рекомендації щодо освітніх інтервенцій під час надзвичайних ситуацій.

Узгодженість та безперервність

Стратегія УОК визнає, що важливо не будувати паралельні системи, а узгоджувати їх з існуючими освітніми планами та ключовими стратегічними документами, такими як Плани Гуманітарного Реагування (ПГР), Перехідна Рамкова Програмою ООН, стратегічні плани МОН. Вона також визнає, що зв'язок між гуманітарним реагуванням та подальшою відбудовою і розвитком є стратегічною основою, яку необхідно враховувати. (Див. розділ "Узгодження та безперервність").

ОГЛЯД ПОТРЕБ

Система освіти в Україні серйозно постраждала від ескалації війни з 24 лютого 2022 року. Згідно з Оглядом гуманітарних потреб (ОГП) 2023, приблизно 5,3 мільйона дітей та вчителів дошкільного та шкільного віку (3-17 років) в Україні зазнали негативного впливу війни, з них 4,8 мільйона дітей потребують негайної освітньої підтримки, у тому числі 480 000 (10%) дітей з інвалідністю та особливими освітніми потребами.¹ Уряд України, МОН, місцеві органи управління освітою, самі освітяни разом із партнерами доклали зусиль, щоб зберегти роботу системи освіти, тому у 2023/2024 роках значно більше дітей змогли повернутися до очного навчання, і було організовано дистанційне та змішане навчання в областях і громадах, де безпекова ситуація не дозволяла безпечно відкрити школи. Тим не менш, гуманітарні потреби в секторі освіти залишаються значними, включаючи кумулятивний вплив Covid 19 і триваючу війну. У 2024 році Український освітній кластер оцінив 1,2 мільйона дітей та вчителів, як таких, що потребують гуманітарної підтримки на основі даних дослідження з мульти-секторальних потреб (2023).

Загроза життю, захисту та добробуту

Національне інформаційне бюро та Генеральна прокуратура України повідомляють, що після 24 лютого 2022 року 459 дітей загинули та 918 отримали поранення, здебільшого через використання вибухових пристроїв у житлових районах, а інформація про 347 дітей відсутня.² Через тривалу війну існує високий ризик наявності боєприпасів, що не вибухнули, та наземних мін у багатьох районах, у тому числі поблизу шкіл і дитячих садків. Наземні міни були задокументовані в 11 з 27 областей України: Чернігівській, Дніпропетровській, Донецькій, Харківській, Херсонській, Київській, Луганській, Миколаївській, Одеській, Сумській та Запорізькій.³

Війна, що триває, має глибокий вплив на психічне здоров'я і благополуччя дітей, вчителів та педагогічних працівників. Батьки та опікуни на територіях, що постраждали від конфлікту, повідомляють, що діти уникають спілкування та нових знайомств, бояться виходити на вулицю і загалом почуваються незахищеними та ізольованими. Вчителі, опитані ГО "Підтримай дитину" навесні 2023 року наголошують, що 34% дітей не зберігають стабільний настрій під час повітряної тривоги, а 16% відчують страх, причому цей відсоток вищий серед дітей з особливими освітніми потребами (36% і 18% відповідно).⁴ Це ж дослідження показало, що третина опитаних сімей повідомляють, що їхні діти пережили переміщення з тимчасово окупованих територій або територій, що зазнали безпосереднього впливу бойових дій, до 20% дітей були свідками збройного конфлікту. Інше опитування, проведене українською громадською організацією "GoGlobal", показало, що 54% опитаних вчителів страждають від професійного вигорання, а 75% дітей шкільного віку мають ознаки стресу.⁵

Ризики гендерно обумовленого насильства (ГОН) залишаються високими, особливо на територіях, непідконтрольних уряду України. За даними опитування УОК 2022, трохи більше 35% громад визначають потребу в додатковій психологічній підтримці постраждалих від

¹ Огляд гуманітарних потреб України, 2023, с. 58.

² <https://childrenofwar.gov.ua/> (Ці дані не включають статистику з районів активних бойових дій та тимчасово окупованих територій).

³ Використання наземних мін в Україні, Human Rights Watch, 2023.

⁴ ГО "Підтримай дитину", Вплив війни на освіту в Україні, квітень 2023 року.

⁵ GoGlobal, "Вплив війни на освітній процес", січень 2023 року.

гендерно зумовленого насильства, пов'язаного з конфліктом, а ще 40% повідомили, що їм складно оцінити потребу в такій підтримці.⁶

Доступ до безпечного середовища для навчання та добробуту

З 24 лютого 2022 року в Україні було зруйновано 363 та пошкоджено 2246 дитячих садочків та шкіл⁷, і ці цифри постійно зростають. Найбільше постраждала освітня інфраструктура Донецької, Луганської, Харківської, Миколаївської та Херсонської областей. Серед навчальних закладів, які продовжують функціонувати, 72% дитячих садків і 69% шкіл, за повідомленнями, мають укриття, а отже, можуть бути доступні для офлайн- та змішаного навчання. Однак близькість до лінії зіткнення та кордону з Російською Федерацією та Білоруссю ускладнює доступ до офлайн-навчання для хлопчиків і дівчаток, навіть якщо навчальні заклади мають схвалені укриття, через високий ризик частих обстрілів. У квітні 2023 року оцінка REACH на непідконтрольних уряду України територіях показала, що 72% населених пунктів мають принаймні деякі навчальні заклади, які, як інформують, не функціонують або непридатні для використання в освітніх цілях.⁸

Напередодні 1 вересня 2023 року навчальні заклади планували відкритися для очного навчання там, де це дозволить безпекова ситуація. Попередні дані на 2023.2024 навчальний рік свідчать, що 12,975 розпочали освітній процес: з них 6,593 (50%) очно, 2,488 (20%) онлайн та 3,984 (30%) у змішаному форматі. Уряд України (включно з центральними міністерствами та місцевими органами влади) запровадив критерії безпеки, які мають бути дотримані для того, щоб навчальний простір знову відкрився для очного навчання. Важливо зазначити, що деякі школи в областях, зокрема на півночі, в центрі та на заході, продовжують навчатися лише дистанційно або за змішаною формою через відсутність захисних укриттів/низьку пропускну здатність укриттів, пошкодження та руйнування шкіл і дитячих садків, які ще не були відремонтовані або відбудовані, а також через короткочасне закриття шкіл у різних точках країни через атаки на об'єкти критичної інфраструктури та перебої з електропостачанням.

Кількість шкіл та дитячих садків, які використовуються як колективні центри тимчасового проживання ВПО, значно скоротилася з 24 лютого 2022 року. Однак дані моніторингу Кластеру з координації та управління таборами показали, що 60% оглянутих колективних центрів були створені в приміщеннях навчальних закладів (тобто школах, дитячих садках, гуртожитках ПТУ та вищих навчальних закладів). З цих приміщень 131 дитячий садок та 65 шкіл могли б надавати освітні послуги дітям, якби не використовувалися як місця компактного проживання ВПО.⁹ Директори та педагогічні працівники цих шкіл і дитячих садків часто несуть відповідальність за управління колективними центрами на додаток до своїх освітянських обов'язків.

За даними МОН, у 2023/24 навчальному році близько трохи більше 1 мільйона дітей шкільного віку навчатиметься виключно дистанційно, ще 1,18 мільйона - за змішаною (онлайн та офлайн) формою навчання, а 1,76 мільйона продовжуватимуть очне навчання. Області, де майже 100% учнів навчаються онлайн, - Донецька, Луганська, Запорізька, Херсонська, Харківська, понад 50% - Миколаївська та Дніпропетровська.¹⁰ Більшість учнів та вчителів приєднуються до онлайн-занять з дому. В областях, які безпосередньо постраждали від війни, відсутність електрики та інтернету в школі або вдома, а також безпекова ситуація вдома/поруч з домом є основними проблемами та причинами, що змушують учнів та вчителів скасовувати заняття або не мати доступу до онлайн уроків. Найбільше постраждали Запорізька та Херсонська області,

⁶ Дослідження з оцінки освітніх потреб України, 2022 рік

⁷ МОН, Огляд ситуації, лютий 2023 року

⁸ REACH, Огляд гуманітарних потреб на непідконтрольних Україні територіях, квітень 2023 року.

⁹ Збір даних МОН, травень 2023 року.

¹⁰ Там же.

де 52% та 37% респондентів відповідно повідомили, що скасовують заняття або не відвідують їх кілька разів на тиждень або частіше.¹¹

Загалом, 11% домогосподарств з дітьми шкільного віку не відвідують школу регулярно (щонайменше 4 дні на тиждень). У східних областях кількість сільських домогосподарств, де діти шкільного віку не відвідують школу, була більш ніж утричі вищою (34%), ніж у середньому по країні. У родинах з хлопчиками віком від 12 до 17 років діти шкільного віку майже вдвічі частіше не відвідують школу, ніж у сім'ях з дівчатками того ж віку, і більш ніж удвічі частіше, ніж у домогосподарствах з дітьми віком від 6 до 11 років. Однією з причин невідвідування шкіл у сільській та гірській місцевості можуть бути транспортні проблеми - транспортне сполучення не завжди є достатнім; це може бути особливо актуальним для дітей з інвалідністю. На думку опитаних дітей, основною причиною невідвідування школи є брак коштів: немає грошей на харчування, зимовий одяг, канцелярське приладдя/рюкзак, класний фонд. Домогосподарства з дітьми обох статей і різного віку у східних областях в два-чотири рази частіше, ніж у середньому, не мали доступу до дистанційного навчання.¹² Оцінка потреб, шляхом опитування батьків і дітей у зоні за 80 км від лінії фронту (Миколаїв), де школи були закриті з 2022 року, показала, що дівчатка і хлопчики в середньому беруть участь в освітніх заходах у дистанційній формі лише 10 годин на тиждень, причому значна меншість витрачає на навчання менше 5 годин на тиждень.¹³

Відсутність планшетів та ноутбуків є однією з найбільших перешкод для доступу дітей до онлайн-освіти. Діти або ніколи не мали пристроїв, або пристрої були пошкоджені/втрачені чи вкрадені через війну. Для доступу дітей до шкільної освіти необхідно близько 496 тисяч пристроїв для навчання, з них близько половини (48%) - для дітей з багатодітних сімей, 22% - для дітей ВПО, 20% - для соціально незахищених груп і близько 10% - для дітей, позбавлених батьківського піклування.¹⁴ Молодші діти рідше мають власний пристрій (ноутбук або смартфон) і частіше користуються пристроями інших членів сім'ї для доступу до онлайн-навчання. Деякі діти відвідують сусідів або друзів, щоб поділитися пристроями для підключення до дистанційного навчання, що підвищує ризики для безпеки та захисту дітей.

Діти з інвалідністю стикаються з додатковими бар'єрами для продовження навчання. Вони не тільки втратили підтримку допоміжного персоналу та спеціалістів через дистанційну форму навчання, але й мають менше контактів з учителями, ніж раніше. Батьки повідомляють, що кількість уроків зменшилася, а кількість домашніх завдань збільшилася, що викликає занепокоєння у дітей з інвалідністю, оскільки багатьом з них важко вчитися самостійно. Батьки відзначають потребу в допоміжних засобах навчання (окуляри, захист для екранів комп'ютерів, слухові апарати), на додаток до стандартного обладнання для онлайн-навчання (комп'ютери/ноутбуки, графічні планшети для малювання). Додаткові потреби включають навчальні матеріали, адаптовані до різних стилів навчання, такі як тактильні математичні вправи, картки з картинками для розширення словникового запасу, пазли та ігри для розвитку дрібної моторики, навчальні матеріали, адаптовані для дітей з вадами слуху або зору, а також друковані підручники.

Діти ВПО, які перебувають у місцях компактного проживання, вважаються однією з найбільш вразливих категорій переміщеного населення в країні. Станом на січень 2023 року, за даними Кластера з координації та управління таборами, 23% від загальної кількості мешканців у 7 885 місцях компактного проживання ВПО становили діти. У 53% колективних центрів більшість

¹¹ REACH, Оцінка сектору освіти на територіях, що постраждали від конфлікту, лютий 2023 року

¹² MSNA, Освіта, 2022

¹³ Save the Children, Оцінка Освітніх Потреб у м. Миколаїв, квітень 2023.

¹⁴ Презентація МОН для освітнього кластеру, червень 2023 року.

дітей навчаються онлайн. Батьки найчастіше стурбовані тим, як ставитимуться до їхніх дітей у місцевих школах і дитячих садках, і тому віддають перевагу дистанційній освіті.

Потреби у викладанні та навчанні

Сукупний вплив Covid 19 та широкомасштабної російської агресії призвів до загальнонаціональних втрат у навчанні та прогалин у знаннях серед дітей усіх вікових груп. Хоча більшість шкіл продовжували функціонувати в різних форматах з 24 лютого 2022 року, лише 40% батьків повідомили, що їхні діти навчаються безперервно. Вчителі повідомляють, що через зміну форми навчання, постійні перерви під час повітряної тривоги та перешкоди у доступі до освітнього процесу результати навчання учнів погіршилися, особливо у дітей молодшого шкільного віку та дітей з сільської місцевості. Молодшим дітям важче пристосуватися до дистанційної форми навчання, особливо при переході з початкової школи до середньої, де збільшується кількість предметів і вчителів.

Згідно з опитуванням учнів, отримання додаткових завдань і матеріалів для самостійного вивчення було найпоширенішою підтримкою, яку вони отримували від учителів, щоб компенсувати втрату знань. Однак те саме опитування показало, що навички самонавчання дітей погіршилися через війну, тому надання матеріалів для самостійного навчання не є для них найкориснішою підтримкою. Крім того, 16% учнів у містах і 11% у сільській місцевості повідомили, що не отримали жодної додаткової підтримки від вчителів для надолуження пропущеного матеріалу.¹⁵

Значною проблемою для учнів та вчителів є брак соціалізації. Оцінки партнерів на півночі (Харківська область) та півдні (Миколаївська область) свідчать про те, що діти та вчителі прагнуть повернутися до регулярного навчання віч-на-віч. Наприклад, 53% батьків опитаних у Миколаїві повідомили, що їхні діти не беруть участі в жодних заходах з дітьми поза межами їхньої родини.¹⁶ Батьки в Харківській області неохоче дозволяють дітям гратися на вулиці, відвідувати позашкільні заходи або навіть зустрічатися з учителями для додаткових консультацій через небезпеку ракетних обстрілів і побоювання щодо мінної небезпеки. В областях з високими ризиками для безпеки (на сході, півдні та прикордонних територіях) офлайн-навчання наразі можливе лише у бомбосховищах за умови отримання дозволу від місцевих військово-цивільних адміністрацій.

Вчителі стикаються з проблемами у наданні якісної освіти, оскільки їм бракує необхідної підготовки та ресурсів для надання першої психосоціальної допомоги (ППД) дітям, розуміння психологічних травм та викладання в інклюзивному та конфліктно-чутливому середовищі. Близько 46% вчителів визначили потребу в навичках ПЗПСР та ППД як першочергову потребу в підтримці професійного розвитку. Понад 70% вчителів у всіх регіонах визначили потребу в ІТ-пристроях, стабільному інтернеті та електроенергії для продовження надання якісних освітніх послуг. Близько 50% педагогічних працівників визначили потребу в підвищенні заробітної плати як необхідну підтримку.¹⁷ Третина вчителів, опитаних у постраждалих від конфлікту областях, потребують додаткових тренінгів з найкращих практик онлайн-освіти.¹⁸

Інформаційні обмеження

На територіях, що постраждали від бойових дій, важко отримати доступ до деяких громад і дізнатися про їхні потреби. Існує дуже мало інформації про умови навчання та потреби дітей і вчителів на територіях, не підконтрольних уряду України. Надзвичайно важливо заповнити ці

¹⁵ Державна служба якості освіти, Дослідження якості організації освітнього процесу в умовах війни у 2022/2023.

¹⁶ Save the Children. Оцінка освітніх потреб у м. Миколаїв, квітень 2023 року.

¹⁷ MSNA, 2022.

¹⁸ REACH, Оцінка сектору освіти на територіях, що постраждали від конфлікту, лютий 2023 року

інформаційні прогалини, щоб забезпечити ефективне гуманітарне реагування в секторі освіти для дітей та вчителів, які потребують підтримки, особливо на непідконтрольних територіях, щойно гуманітарний доступ туди стане можливим.

ОХОПЛЕННЯ ТА ПРІОРИТЕТИ

У 2024 році 0,99 млн. учнів/ниць та освітян/ок в Україні потребують підтримки для покращення доступу до безпечного, захищеного, інклюзивного та якісного навчального середовища. Цей таргет, був розрахований за методологією Глобального Освітнього Кластера основі даних мультискторальної оцінки портб за 2023 рік, з подальшою валідацією шляхом консультацій з партнерами Кластера. Відповідно до гуманітарних принципів ця кількість охоплених людей включає всіх дітей і вчителів, які мають негайні гуманітарні потреби, включно з територіями, тимчасово непідконтрольними Уряду України. Партнерам УОК рекомендується приділяти особливу увагу дітям з інвалідністю, дітям із вразливих категорій, дітям з груп меншин, особливо ромської громади, а також дітям, які проживають у місцях компактного проживання ВПО (згідно Кластеру Координації і Управління Колективними Центрами).

Таблиця 1: Люди, які потребують допомоги та цілі охоплення по районах на 2024 рік.

Область	Район	Людей у біді	Ціль	Вимушено переселені особи	Репатріанти	Непереміщені особи
Вінницька	Вінницький	5011	2835	980	700	1155
Вінницька	Гайсинський	1314	911	276	185	450
Вінницька	Жмеринський	958	664	192	132	340
Вінницька	Могилів-Подільський	645	539	136	92	311
Вінницька	Тулчинський	767	641	160	107	374
Вінницька	Хмільницький	1162	805	238	167	400
Волинська	Володимирський	1542	1181	1093	0	88
Волинська	Камінь-Каширський	799	596	523	0	73
Волинська	Ковельський	2347	1781	1616	0	165
Волинська	Луцький	5327	4074	3753	0	321
Дніпропетровська	Дніпровський	49606	49605	25491	18287	5827
Дніпропетровська	Кам'янський	15798	15798	7012	5015	3771
Дніпропетровська	Криворізький	44901	44901	12667	9067	23167
Дніпропетровська	Нікопольський	15114	15114	4205	2995	7914
Дніпропетровська	Новомосковський	4868	4867	2486	1739	642
Дніпропетровська	Павлоградський	4994	4994	2567	1825	602
Дніпропетровська	Синельниківський	10878	10877	2489	1730	6658
Донецька	Бахмутський	9260	9260	2478	3880	2902
Донецька	Волноваський	6849	6849	1759	2754	2336
Донецька	Горлівський	5396	5396	0	0	5396
Донецька	Донецький	4770	4770	0	0	4770
Донецька	Кальміуський	464	464	0	0	464
Донецька	Краматорський	19043	19043	5225	8080	5738

Донецька	Маріупольський	17191	17191	0	0	17191
Донецька	Покровський	13148	13148	3597	5563	3988
Житомирська	Бердичівський	2133	1297	683	492	122
Житомирська	Житомирський	8838	5376	2806	2057	513
Житомирська	Коростенський	3208	2127	1224	710	193
Житомирська	Звягельський	1887	1150	610	418	122
Закарпатська	Берегівський	4873	3530	2916	299	315
Закарпатська	Мукачівський	8130	5971	5083	446	442
Закарпатська	Рахівський	1726	1257	1048	95	114
Закарпатська	Тячівський	2841	2050	1680	185	185
Закарпатська	Ужгородський	10227	7547	6489	528	530
Закарпатська	Хустський	4597	3309	2694	309	306
Запорізька	Бердянський	9616	9616	0	0	9616
Запорізька	Василівський	10431	10431	0	0	10431
Запорізька	Запорізький	90672	90671	43340	20285	27046
Запорізька	Мелітопольський	17414	17414	0	0	17414
Запорізька	Пологівський	12962	12962	6217	2910	3835
Івано-Франківська	Верховинський	121	76	50	3	23
Івано-Франківська	Івано-Франківський	3662	2429	1743	176	510
Івано-Франківська	Калуський	1447	959	688	63	208
Івано-Франківська	Коломийський	1273	836	591	50	195
Івано-Франківська	Косівський	224	143	97	6	40
Івано-Франківська	Надвірнянський	588	384	268	24	92
Київська	Чорнобильська зона відчуження	0	0	0	0	0
Київська	Білоцерківський	19527	12111	5442	5512	1157
Київська	Бориспільський	13392	8423	3746	3640	1037
Київська	Броварський	16508	10566	4660	4706	1200
Київська	Бучанський	37594	24060	9703	9734	4623
Київська	Вишгородський	7690	4921	2095	2049	777
Київська	Обухівський	14971	9393	4051	4025	1317
Київська	Фастівський	14034	8717	3452	3413	1852
Кіровоградська	Голованівський	2991	2991	2548	298	145
Кіровоградська	Кропивницький	16919	16920	14450	1617	853
Кіровоградська	Новоукраїнський	3759	3760	3201	371	188
Кіровоградська	Олександрійський	8532	8532	7304	816	412
Луганська	Алчевський	6760	6760	0	0	6760
Луганська	Довжанський	3504	3504	0	0	3504
Луганська	Луганський	11896	11896	0	0	11896
Луганська	Ровеньківський	6142	6142	0	0	6142
Луганська	Сватівський	3491	3491	0	0	3491
Луганська	Северодонецький	20305	20305	0	0	20305
Луганська	Старобільський	6254	6254	0	0	6254
Луганська	Щастинський	3090	3090	0	0	3090
Львівська	Дрогобицький	1496	803	0	600	203

Львівська	Золочівський	734	386	0	255	131
Львівська	Львівський	10426	5608	0	4217	1391
Львівська	Самбірський	662	344	0	213	131
Львівська	Стрийський	1753	925	0	626	299
Львівська	Червоноградський	1411	751	0	534	217
Львівська	Яворівський	876	459	0	296	163
Миколаївська	Баштанський	6655	6655	1652	1319	3684
Миколаївська	Вознесенський	6691	6691	2752	2482	1457
Миколаївська	Миколаївський	43890	43891	12928	12862	18101
Миколаївська	Первомайський	7086	7087	2461	2230	2396
Одеська	Березівський	710	754	293	50	411
Одеська	Білгород-Дністровський	1410	1410	772	16	622
Одеська	Болградський	801	801	359	8	434
Одеська	Ізмаїльський	1949	1950	1214	24	712
Одеська	Одеський	36727	36727	16201	298	20228
Одеська	Подільський	1783	1783	941	19	823
Одеська	Роздільнянський	785	785	430	9	346
Полтавська	Кременчуцький	933	933	0	0	933
Полтавська	Лубенський	433	433	0	0	433
Полтавська	Миргородський	464	464	0	0	464
Полтавська	Полтавський	1607	1607	0	0	1607
Рівненська	Вараський	537	408	0	319	89
Рівненська	Дубенський	606	463	0	374	89
Рівненська	Рівненський	3104	2384	0	1986	398
Рівненська	Сарненський	767	576	0	426	150
Сумська	Конотопський	7294	4898	780	840	3278
Сумська	Охтирський	5095	4069	732	941	2396
Сумська	Роменський	2246	2245	648	701	896
Сумська	Сумський	21983	14283	1800	2608	9875
Сумська	Шосткинський	7213	5207	780	1308	3119
Тернопільська	Кременецький	153	73	0	33	40
Тернопільська	Тернопільський	805	388	0	225	163
Тернопільська	Чортківський	273	131	0	65	66
Харківська	Богодухівський	4039	4039	1229	1112	1698
Харківська	Ізюмський	6250	6250	1927	2092	2231
Харківська	Красноградський	2075	2076	897	776	403
Харківська	Куп'янський	4442	4442	1363	1380	1699
Харківська	Лозівський	5073	5073	1580	1794	1699
Харківська	Харківський	95756	95756	31603	40648	23505
Харківська	Чугувський	7775	7775	2457	2663	2655
Херсонська	Бериславський	1854	1854	271	791	792
Херсонська	Генічеський	2931	2931	0	0	2931
Херсонська	Каховський	5550	5550	0	0	5550
Херсонська	Скадовський	3099	3099	0	0	3099
Херсонська	Херсонський	18375	18375	3069	7928	7378
Хмельницька	Кам'янець-Подільський	2569	1756	1090	98	568

Хмельницька	Хмельницький	9587	6604	4239	382	1983
Хмельницька	Шепетівський	3357	2298	1436	129	733
Черкаська	Звенигородський	711	601	450	0	151
Черкаська	Золотоніський	576	487	360	0	127
Черкаська	Уманський	1270	1069	780	0	289
Черкаська	Черкаський	3292	2712	2000	0	712
Чернівецька	Вижницький	248	192	152	0	40
Чернівецька	Дністровський	510	405	336	0	69
Чернівецька	Чернівецький	4130	3385	2961	0	424
Чернігівська	Корюківський	2993	1873	233	460	1180
Чернігівська	Ніжинський	4216	2468	634	1204	630
Чернігівська	Новгород-Сіверський	1878	1245	201	308	736
Чернігівська	Прилуцький	3245	1904	456	917	531
Чернігівська	Чернігівський	12958	7662	1380	3435	2847
Київ	Київ	132662	53065	0	30229	22836

ПЛАН РЕАГУВАННЯ

Контекст

Наведена нижче структура плану реагування ґрунтуються на низці цілей Українського освітнього кластера, які спрямовуватимуть реагування на 2023/24 та 2024/25 навчальні роки. Ця Стратегія УОК була розроблена після прийняття ПГР на 2023 рік, тому заходи реагування, визначені в цьому документі, не будуть повністю узгоджені з ПГР. Втім поточне навантаження та розрахунки фінансових потреб базуються на ПГР 2023, які будуть щорічно оновлюватися з урахуванням даних знайактуальніших документів ПГР, починаючи з ПГР 2024, який буде опублікований наприкінці 2023 року. Цілі та заходи, викладені в цьому стратегічному документі, визначатимуть те, що буде включено до ПГР на 2024 і 2025 роки.

Географічні пріоритети

ВИЗНАЧЕННЯ ГЕОГРАФІЧНИХ ПРІОРИТЕТІВ

Усвідомлюючи непередбачуваність ходу війни та її вплив на кожну географічну локацію, Освітній кластер надає пріоритет конкретним контекстам, а не окремим областям чи громадам. В рамках цих географічних пріоритетів УОК заохочує партнерів пріоритезувати підтримку сільським поселенням як найбільш вразливим.

- **Деокуповані території.** Території, на яких раніше велися активні бойові дії і які відвойовані Урядом України (раніше перебували під тимчасовим військовим контролем Російської Федерації).
- **Прифронтна зона.** Зони активних бойових дій та території, на яких ще можливі активні бойові дії і де ще залишаються діти шкільного віку.
- **Території, непідконтрольні Уряду України (тимчасово окуповані території).** Території, які наразі перебувають під військовим контролем Російської Федерації.

Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України веде регулярно оновлюваний перелік громад, визначених вище ([Наказ №309/#1669/39004](#)). Військово-цивільні адміністрації на обласному рівні керуються цим переліком при прийнятті рішень щодо модальності освітнього процесу на відповідних територіях, а також рекомендаціями, наданими МОН.

- **Території, що приймають переміщених дітей та вчителів.** Громади, які приймають велику кількість дітей і вчителів, переміщених внаслідок війни, у випадках, коли формальна система освіти не може прийняти нових учнів, або, коли необхідна підтримка для інтеграції дітей у місцеві дитячі садки та школи. Оновлені дані про переміщення всередині України можна отримати з базової оцінки МОМ, доступної [тут](#).
- **Громади, де школи та дитячі садки не можуть відкритися або працювати повністю в автономному режимі** через відсутність захисних укриттів, перебої з електропостачанням (внаслідок атак на енергетичну інфраструктуру), високий ризик ракетних обстрілів або невідповідність іншим критеріям безпеки, рекомендованим місцевими чи національними органами влади (наприклад, близькість до об'єктів критичної інфраструктури).

Ціль кластера 1

ЦІЛЬ КЛАСТЕРА 1: Життєво важлива допомога			
Надавати основну та своєчасну життєво важливу допомогу дітям та вчителям серед переміщених, непереміщених осіб та репатріантів, враховуючи гендерні, вікові та інклюзивні підходи, які сприяють благополуччю дітей та вчителів.			Узгоджено зі Стратегічною ціллю 01 ПГР 2023/24
Індикатор(и) результатів:			Ціль
1.1 Кількість дівчаток і хлопчиків шкільного віку (3-17 років), у тому числі дітей з інвалідністю, серед переміщених, непереміщених та репатріантів, які покращили результати навчання та благополуччя завдяки отриманню послуг з охорони психічного здоров'я та психосоціальної підтримки (ПЗПСП), соціально-емоційного навчання (СЕН), першої психологічної допомоги (ППД) та інформування про мінну небезпеку (EORE)			0.98 М
1.2 Кількість вчителів і вчительок серед переміщених/непереміщених осіб і репатріантів, які покращили свої знання з ПЗПСП, EORE, соціально-емоційного навчання (СЕН), викладання з урахуванням травми та освіти чутливої до конфлікту (ОУК).			40 000
Активність	Індикатори	Потребу ють допомог и	Цільова група
1.1 Забезпечення ПЗПСП з урахуванням гендерних та вікових особливостей в освіті (в тому числі на заняттях з ППД та СЕН)	# кількість дівчат, хлопців, в тому числі дітей з інвалідністю (від 3 до 17 років), які отримують послуги з ПЗПСП (у т.ч. ППД та СЕН)	N/A	968 075
1.2 Забезпечення навчання з мінної небезпеки (EORE)	# Кількість дівчат, хлопців, в тому числі дітей з інвалідністю (від 3 до 17 років) а також учителів і педагогічних працівників, які отримали навчання з мінної небезпеки (EORE)	N/A	884 919
1.3 Забезпечення професійного розвитку вчителів з питань ПЗПСП, СЕН, ППД, ОУК, та механізмів перенаправлення дітей до служби	# вчителів та працівників освіти, що пройшли тренінги з питань ПЗПСП, СЕН, ППД, ОУК, захисту дітей та вміння перенаправляти дитину до служби захисту дітей.	N/A	38 455

захисту дітей.

ЦІЛЬ 1: СТАНДАРТИ

Активність	Стандарт Освітнього Кластера	Розрахунок витрат	Джерела (стандартів/кошторису)
1.1.Забезпечення ПЗПСП з урахуванням гендерних та вікових особливостей в освіті (в т.ч. ППД та СЕН)	<p>Послуги з ПЗПСП (включно з СЕН та ППД) надаватимуться дівчаткам і хлопчикам офлайн, де це можливо, а також інтегруватимуться в дистанційне/онлайн-навчання.</p> <p>Офлайн-заходи рекомендуються, зокрема, для хлопчиків і дівчаток молодшого віку. Онлайн/дистанційні заходи з ПЗПСП можуть проводитися для дітей, які перебувають на територіях активних бойових дій, де забезпечити офлайн-доступ до послуг ПЗПСП неможливо.</p> <p>Інтервенції з ПЗПСП у сфері освіти повинні включати чіткий механізм перенаправлення до спеціалізованої психіатричної допомоги у разі потреби, використовуючи механізми підкластерів гендерно-обумовленого насильства та кластера з захисту дітей та карти послуг з ПЗПСП в Україні.</p>	\$12.1M	<p>Рекомендовані заходи ПЗПСП в освіті, моніторинг та звітність (розробляється УОК разом з іншими кластерами)</p> <p>Основні Рекомендації Освітнього Кластеру та Кластеру Захисту Дітей для організації літніх таборів</p> <p>Україна - Пріоритети міжсекторального ПЗПСП під час та після війни (2022)</p> <p>Карта послуг з ПЗПСП в Україні (Літо 2023)</p>
1.2.Забезпечення занять з мінної небезпеки (EORE)	<p>Тренінги з EORE та тренінги для тренерів повинні проводитися акредитованими провайдерами EORE АБО особами, підготовленими акредитованими провайдерами EORE та сертифікованими для проведення інформаційних сесій для вчителів або дітей. Зверніть увагу, що акредитовані організації з EORE</p>	\$6.6M	HRP 2024

	<p>можуть проводити тренінги для інших організацій, які потім можуть проводити інформаційні сесії для дітей та вчителів, але самі не можуть бути тренерами. Ці тренінги повинні проводитися в режимі офлайн, де це можливо.</p> <p>Партнери кластера можуть співпрацювати з акредитованими провайдерами, які проводять заняття безпосередньо з дітьми та/або вчителями. Співробітники та волонтери партнерів з EORE можуть надавати повідомлення про EORE безпосередньо дітям та/або вчителям.</p> <p>Пріоритет у проведенні EORE має бути наданий у 11 областях України, забруднених мінами і зазначених у розділі "Огляд потреб".</p> <p>Якщо тренінги проводяться для хлопчиків і дівчаток в освітньому контексті, а також для вчителів, про ці заходи слід звітувати в Освітній Кластер. Якщо тренінги проводяться для дітей у громадах (не в освітньому контексті) - про них слід повідомляти Субкластер з питань протимінної діяльності.</p>		
<p>1.3.Забезпечення професійного розвитку вчителів з питань ПЗПСП в освіті, СЕН, ППД, ОУК та механізмів перенаправлення дітей до спеціалізованих установ з питань захисту дітей.</p>	<p>Тренінги для вчителів та педагогічних працівників слід надавати офлайн, де це можливо, і онлайн та за змішаною формою якщо існують бар'єри безпеки, доступу або логістичні.</p> <p>Рекомендовано проводити тренінги на вихідних або під час канікул, щоб не відривати вчителів від навчального процесу.</p> <p>Тренінги мають проводитися на основі оцінки потреб або опитування потреб, навичок та досвіду вчителів. Вони має включати змішаний спектр підходів, а не лише одноразові навчальні семінари, але й інші форми, такі як: модульні тренінги, самонавчання, коучинг/наставництво, кола взаємного навчання, спостереження в класі тощо.</p> <p>Тривалість підвищення кваліфікації</p>	<p>\$4.5M</p>	<p>Пам'ятка освітнього кластера щодо визнання професійної підготовки вчителів в Україні (на стадії перегляду)</p> <p>Рекомендації УІРО та Освітнього Кластера щодо освіти з урахуванням конфлікту, 2022 рік</p>

	може бути різною, але партнерам рекомендується переконатися, що їхні програми можуть бути зараховані, як визнані програми підвищення кваліфікації для вчителів в Україні (див. пам'ятку для деталей). Тренінги з ПЗПСП мають поєднуватися з наданням вчителям послуг з ПЗПСП шляхом проведення занять з підвищення рівня добробуту вчителів, тренінгів з самопомоги та/або забезпечення доступу до належних послуг з ПЗПСП, якщо це необхідно.		
--	--	--	--

Ціль кластера 2

ЦІЛЬ КЛАСТЕРА 2: Доступ до безпечного навчального середовища			
Забезпечити гендерно-чутливий та інклюзивний доступ до безпечного (онлайн та/або офлайн) навчального середовища для переміщених, непереміщених дітей та вчителів, а також дітей та вчителів, які повернулися.			Відповідає стратегічній цілі 02 ПГР 2023/24
Індикатор(и) результатів:			Ціль
2.1: # Кількість хлопчиків і дівчаток дошкільного та шкільного віку, включаючи дітей з інвалідністю, які мають доступ до безпечного навчального середовища			835 440
Активність	Індикатори	Потребу ють допомог и	Цільова група
2.1 Відновлення пошкоджених шкіл та дитячих садків	# кількість дівчаток і хлопчиків, у тому числі дітей з інвалідністю (від 3 до 17 років), які навчаються у відновлених навчальних закладах	N/A	835 440
2.2 Відновлення захисних укриттів у школах та дитячих садках	# Кількість дівчаток і хлопчиків, включаючи дітей з інвалідністю (від 3 до 17 років), які користуються захисними укриттями в школах і дитячих садках, відремонтованими відповідно до мінімальних стандартів	N/A	835 440
2.3 Забезпечення необхідним обладнанням, меблями,	# Кількість хлопчиків, дівчаток та дітей з інвалідністю, які отримали обладнання та матеріали для захисних укриттів	N/A	835 440

матеріалами захисних укриттів у школах та дитячих садках	у навчальних закладах		
2.4 Забезпечення необхідним обладнанням та/або меблями класних кімнат у школах та дитячих садках	# кількість хлопчиків і дівчаток, у тому числі дітей з інвалідністю, які отримали доступ до обладнання для навчальних закладів	N/A	835 440
2.5 Створення тимчасових навчальних просторів (ТНП) для підтримки доступу до безпечного навчання та соціалізації	# кількість дівчаток і хлопчиків, у тому числі дітей з інвалідністю (3-17 років) та вчителів, які отримують доступ до навчання/викладання через ТНП	N/A	796 985
2.6 Створити цифрові навчальні центри (DLC) для підтримки доступу до безпечного навчання та соціалізації	# кількість дівчат, хлопців, у тому числі дітей з інвалідністю (6-17 років), та вчителів, які отримують доступ до навчання та викладання у DLC	N/A	796 985

ЦІЛЬ 2: СТАНДАРТИ

Активність	Стандарт Освітнього Кластера	Розрахунок витрат	Джерело(стандарту/кошторису)
2.1 Відновлення пошкоджених шкіл та дитячих садків	Пріоритетним має бути відновлення легкого та середнього ступеня (структурна відбудова частково або повністю зруйнованих об'єктів виходить за рамки гуманітарного реагування і належить до відновлення і відбудови). Ця діяльність вимагає тісної співпраці з місцевою владою щодо відбору шкіл, щоб уникнути реабілітації закладів, які так чи інакше будуть закриті. Також важливо досягти розуміння того, що після реабілітації закладам буде дозволено функціонувати в офлайн- або змішаному режимі.	\$21.1M	Консультації з партнерами

	Пріоритетними мають бути школи та дитячі садочки, які можуть виконувати роль "опорних".		
2.2 Відновлення захисних укриттів у школах та дитячих садках	Відновити існуючі захисні укриття в школах і дитячих садках або знайти укриття поблизу, щоб вони відповідали мінімальним стандартам, встановленим Державною службою з надзвичайних ситуацій. Перед тим, як заклад з укриттям знову відкриється і буде використовуватися дітьми та вчителями, його повинні оцінити відповідні органи влади згідно з місцевих та національних вимог.	\$23.9М	Рекомендації МОН/вимоги ДСНС. Червень 2022
2.3 Забезпечення необхідним обладнанням, меблями, матеріалами захисних укриттів у школах та дитячих садках	Державна служба з надзвичайних ситуацій, червень 2022: у розділі 4.3 перелічені вимоги до обладнання. (Наразі оновлюється МОН)		Стандарт Державної служби з надзвичайних ситуацій, червень 2022 року
2.4 Забезпечення необхідним обладнанням та/або меблями класних кімнат у школах та дитячих садках	Ця діяльність включає заміну розграбованих, пошкоджених або знищених навчальних меблів та обладнання, необхідних для безпечного відкриття та належного функціонування навчальних закладів.		Рекомендація МОН для НУШ Рекомендація МОН для дошкілля
2.5 Створити ТНП для підтримки доступу до безпечного навчання та соціалізації	ТНП - це окремі простори, де вчителі та учні можуть проводити викладання та навчатися, коли вони не можуть робити це у своїх школах чи дитячих садках через пошкодження/руйнування їхніх навчальних закладів або через відсутність захисних укриттів. ТНП має підтримувати формальну систему освіти, а не створювати неформальний альтернативний навчальний простір. Рекомендується створювати ТНП у наявних громадських		

	<p>приміщеннях(бібліотеках, будинках культури тощо) у місцях, де школи та дитячі садки частково/повністю зруйновані. ТНП повинні мати доступ до захисних укриттів відповідно до стандартів Державної служби з надзвичайних ситуацій.</p>		
<p>2.6 Створити DLC для підтримки доступу до безпечного (дистанційного) навчання та соціалізації</p>	<p>DLC надають спільний доступ до пристроїв і підключення до Інтернету в безпечних і сприятливих умовах, щоб діти могли продовжувати свою освіту за допомогою цифрових і дистанційних навчальних ресурсів, а вчителі - проводити онлайн-заняття.</p> <p>DLC мають бути створені відповідно до базових стандартів DLC (Кластер освіти/МОН) для забезпечення індивідуального доступу до формальної дистанційної освіти в безпечному навчальному просторі.</p>		<p>Базові стандарти DLC квітень 2023 (будуть оновлені у вересні 2023)</p>

Ціль кластера 3

ЦІЛЬ КЛАСТЕРА 3: Якісне викладання та навчання			
Забезпечити доступ до якісних освітніх послуг для переміщених, непереміщених дітей та дітей, які повернулися, з урахуванням гендерних, вікових та інклюзивних підходів.			Відповідає Стратегічній цілі/ 01,02 ГПП 2023/24
Індикатор(и) результатів:			Ціль
3.1: # Кількість хлопчиків і дівчаток шкільного віку, включаючи дітей з інвалідністю, а також вчителів і працівників освіти з числа переміщених, непереміщених осіб і репатріантів, які покращили якість навчання і викладання отримавши комплекти з ДРДРВ, послуги з надолуження освітніх втрат, електронні пристрої та навчальні комплекти.			914 568
Діяльність	Індикатор	Потребу ють допомог и	Ціль
3.1 Надання наборів ДРДРВ або інших подібних наборів	# кількість дівчаток, хлопчиків, у тому числі дітей з інвалідністю (від 3 до 6 років), які отримують комплекти ДРДРВ або інші подібні комплекти	N/A	80 526

3.2 Надання програм з надолуження освітніх втрат	# Кількість дівчат і хлопців, включаючи дітей з інвалідністю (від 6 до 17 років), які отримують підтримку у подоланні відставання у навчанні	N/A	914 568
3.3 Забезпечення учнів та вчителів електронними пристроями	# кількість дівчат і хлопців, включаючи дітей з інвалідністю (від 6 до 17 років), які отримали електронні пристрої	N/A	24 812
	# кількість вчителів і вчительок, які отримали електронні пристрої		23 188
3.4 Розподіл індивідуальних навчальних та навчально-методичних комплектів	# кількість дівчат, хлопців, у тому числі дітей з інвалідністю (6-17 років), які отримали індивідуальні навчальні комплекти	N/A	12 406
	# Кількість вчителів і вчительок, які отримали навчально-методичні комплекти		11 594

ЦІЛЬ 3. СТАНДАРТИ:

Активність	Стандарт Освітнього Кластера	Розрахунок витрат	Джерела (стандарту/кошторису)
3.1 Надання наборів ДРДРВ або інших подібних наборів	Вікова група 3-6 років	\$2.0M	Рекомендації робочої групи з ДРДРВ (у розробці)
3.2 Надання послуг з надолуження освітніх втрат/прискореного навчання	Програма з надолуження освітніх втрат - це комплекс заходів для дітей шкільного віку, спрямованих на виявлення прогалин у навчанні та їх компенсацію, з акцентом на адаптацію, визначення пріоритетності предметів (знань та досвіду), а також надання психологічної та соціально-емоційної підтримки. Початкові рекомендації щодо таких програм в Україні доступні через МОН.	\$6.9M	Методичні рекомендації МОН/ЮНІСЕФ щодо впровадження програм надолужувального навчання в Україні (2023)
3.3.Забезпечення	На додаток до технічних	\$21M	Стандарт МОН

<p>учнів та вчителів електронними пристроями</p>	<p>стандартів для пристроїв, визначених МОН у рекомендації №1440, ноутбуки та планшети для учнів та вчителів мають бути забезпечені ліцензіями МОН (Chrome Educational Upgrade, Microsoft Intune) та з попередньо завантаженим програмним забезпеченням (пропрієтарним – з придбаними бестроковими ліцензіями та/або програмне забезпечення з відкритим кодом).</p> <p>МОН координує централізований моніторинг та розподіл пристроїв, доступ до яких можна отримати та оновити через публічний дашборд. Патнери, які надають електронні пристрої для навчання або викладання, заохочуються ділитись такими даними через дашборд МОН для покращення спільної координації.</p>	<p>№ 1440</p> <p>Дашборд МОН – Розподіл пристроїв для навчання та викладання, залишкові потреби у пристроях</p>
<p>3.4 Розподіл Індивідуальних наборів для навчання/ навчальних комплектів</p>	<p>Стандарт УОК на стадії розробки. Як приклад необхідного для навчання для різних вікових категорій ми пропонуємо партнерам перелік створений координаторами Східного та Західного суб-кластерів на основі консультацій з викладачами і батьками.</p>	<p>Приклад наборів для навчання розроблений у консультації з вчителями та батьками влутку 2023</p>

Ціль кластера 4

ЛОКАЛІЗАЦІЯ ТА РОЗВИТОК ПОТЕНЦІАЛУ

Посилення спроможності партнерів Кластера, які працюють в рамках освіти в надзвичайних ситуаціях, для покращення доступу до якісної освіти для постраждалих від війни хлопчиків, дівчаток, у тому числі дітей з інвалідністю, вчителів та педагогічних працівників, місцевих органів управління освітою та МОН.

Індикатор результату

60% партнерів кластера підвищили свою кваліфікацію в таких сферах як ОНС, участь і захист дітей, гендерна інтеграція, підзвітність перед постраждалим населенням, інклюзивна освіта тощо, щоб мати повну можливість покращити доступ до якісної освіти для хлопчиків і дівчаток, які постраждали від війни.

Узгоджен о з принципа ми ПГР 2023 і 2024

Діяльність	Вихідні показники	Потреба	Ціль
4.1 Забезпечення розвитку потенціалу партнерів Освітнього кластеру, підкластерів та робочих груп	# партнерів кластера покращили свої знання та навички з ОНС та суміжних тем	100%	60%
4.2 Проведення заходів з розбудови спроможності місцевих органів управління освітою на обласному, районному рівні та рівні громад, а також представників МОН	# представників місцевих органів управління освітою та МОН, які підсилили свої спроможності через підтримку УОК	100%%	40%

ЦІЛЬ 4. СТАНДАРТИ:

Активність	Стандарт Освітнього Кластера	Розрахунок витрат	Джерела(стандарту/кошторису)
4.1 Забезпечення розвитку потенціалу партнерів Освітнього кластеру, підкластерів та робочих груп	Всі заходи з підвищення спроможності партнерів та місцевих органів управління освітою будуть проводитись офлайн, де це можливо.	N/A	Стратегія УОК Конференція Освітнього Кластеру з Обміну Досвідом
4.2 Проведення заходів з підсилення спроможності місцевих органів управління освітою на обласному рівні та рівні громад, а також представників МОН	Програма заходів бде визначена шляхом консультацій з партнерами, на основі оцінки їхніх потреб в ОНС.	N/A	Стратегія УОК Конференція Освітнього Кластеру з Обміну Досвідом

АДВОКАЦІЯ

Адвокація визначається як наскрізний вид діяльності, що охоплює всі чотири цілі цієї Стратегії. Адвокаційна діяльність спрямована на зміцнення потенціалу, доказової бази та підвищення обізнаності у сфері освіти в умовах надзвичайних ситуацій шляхом адвокації політики, навчання вчителів необхідним навичкам, мобілізації ресурсів та підвищення обізнаності громадськості щодо переваг і важливості освіти в умовах надзвичайних ситуацій.

Адвокація перед місцевими та національними органами управління освітою

Участь в адвокаційних заходах з просування освіти в гуманітарному реагуванні може включати організацію зустрічей, семінарів або конференцій для обміну фактичними даними та передовим досвідом, співпрацю з державними службовцями та політиками, а також висвітлення переваг освіти для всіх учнів і вчителів, які постраждали від війни, та розбудову спроможності щодо ролі та обов'язків представників інституцій, які мають захищати право дітей на освіту впродовж війни. Зокрема, УОК виступатиме за те, щоб докази, цілі та заходи ОНС, включаючи ОУК були визнані та інтегровані в національні заходи реагування та стратегічне планування у сфері освіти.

Мобілізація ресурсів

Виступати за збільшення виділення та мобілізацію ресурсів на підтримку освіти в умовах надзвичайних ситуацій. Це включає визначення та використання можливостей фінансування з місцевих та міжнародних джерел, партнерство з ООН, міжнародними та місцевими ГО, благодійними організаціями та суб'єктами приватного сектору, а також адвокацію збільшення бюджетів на освіту в планах реагування на надзвичайні ситуації, кампаніях, заявках на гранти та державно-приватних партнерствах.

Проведення освітніх кампаній, **зокрема кампаній "Знову до навчання" з відповідними меседжами**. Проведення освітніх кампаній для підвищення обізнаності персоналу, учнів, родин, вчителів та членів громади про важливість освіти та прав дітей під час війни. Зокрема, створити кампанії на кшталт "Знову до навчання", що підкреслюють важливість надання освітніх можливостей усім учням. УОК, також, підтримуватиме МОН у проведенні кампанії "Знову до навчання", наприклад, через кампанію МОН "Школа, ми разом".

ВВЕДЕННЯ В ДІЮ ПЛАНУ РЕАГУВАННЯ

Очне, дистанційне та змішане навчання

УОК співпрацюватиме з місцевими органами управління освітою на всіх рівнях та керівництвом шкіл, щоб дати можливість школам і дитячим садкам знову відкритися для регулярного очного навчання. Кластер визнає, що більшість хлопчиків і дівчаток, а також вчителів віддають перевагу очному навчанню та можливості взаємодіяти зі своїми однокласниками в безпечному навчальному середовищі за всебічної особистої підтримки кваліфікованими вчителями та персоналом освітньої сфери. Пріоритет надаватиметься громадам, де заклади залишаються закритими для проведення офлайн-заходів, через невідповідність критеріям безпеки та захисту.

Школи та дитячі садочки мають бути забезпечені базовими реабілітаційними послугами та необхідним обладнанням, включно із захисними укриттями, щоб забезпечити їхню функціональність та безпеку, аби відновити в них очне навчання. У громадах, де навчальні заклади відкриті, партнери кластера надаватимуть підтримку вчителям, керівництву шкіл, місцевим органам управління освітою, щоб заклади працювали та функціонували якомога довше, залежно від безпекової ситуації на місцях. У громадах, розташованих ближче до лінії зіткнення та прикордонних територій, де школи не можуть відкритися для офлайн-навчання, з міркувань безпеки, але де залишаються або повернулися діти дошкільного та шкільного віку, партнери розглянуть можливість підтримки мобільного навчання, зокрема за допомогою ТНП і DLC, на основі ретельної оцінки ризиків, заходів із посилення безпеки в координації з місцевою владою.

Враховуючи постійні атаки на заклади освіти по всій Україні, пошкодження та руйнування освітньої інфраструктури, відсутність захисних укриттів у багатьох непошкоджених школах, а також велику кількість дівчаток і хлопчиків, які були змушені покинути свої домівки, дистанційна освіта залишається критично важливим інструментом для підтримки доступу дітей до формальної освіти в громадах. Тому, надаючи пріоритет індивідуальній підтримці дітей та вчителів там, де це безпечно, партнери УОК також впроваджуватимуть і підтримуватимуть дистанційні та змішані форми навчання, в тому числі підвищуватимуть якість цих форм, щоб краще задовольнити потреби у навчанні та добробуті дівчат і хлопців, які постраждали від конфлікту.

Чутливість до конфліктів

Освіта, чутлива до конфлікту - це підхід, який застосовується на всіх етапах конфлікту і війни та на всіх рівнях системи освіти від навчального класу до політичного рівня. Він також застосовується в усіх контекстах, незалежно від інтенсивності та частоти бойових дій, навіть у ситуаціях, коли соціальна напруженість ще не призвела до насильства.

Війна загострила існуючі в Україні соціальні розколи. Деякі з них стали більш помітними (наприклад, мовне питання), інші тимчасово нівелювалися перед більш значущими зовнішніми викликами (конфлікти політичних ідеологій). В умовах війни з'явилися нові "лінії розмежування" між різними групами населення (наприклад, між

ВПО та приймаючими громадами, між мешканцями тимчасово окупованих та неокупованих територій, між тими, хто виїхав за кордон, та тими, хто залишився в Україні, між репатріантами та непереміщеним населенням на деокупованих територіях тощо). Усвідомлення цих існуючих і нових поділів є важливим для роботи партнерів.

Бути конфліктно-чутливим у плануванні та наданні гуманітарної освітньої допомоги, означає, визнавати цей різний досвід і протиріччя. Це означає уникати дій, які можуть посилити існуючу напруженість у громадах України та між ними, працюючи над тим, щоб освітні інтервенції сприяли соціальній інтеграції та гармонізації. Застосовуючи конфліктно-чутливий підхід, партнери можуть забезпечити освітні інтервенції, які сприятимуть гармонізації відносин між різними соціальними групами навіть у контексті конфлікту. Міжвідомча мережа з питань освіти в надзвичайних ситуаціях (INEE) розробила низку ресурсів та настанов для гуманітарних організацій, щодо того як зробити свої освітні інтервенції та активності конфліктно чутливі. Ресурси можна переглянути на [сайті INEE](#).

Інклюзивна освіта

INEE визначає [інклюзивну освіту](#), як освіту, що забезпечує присутність, участь і досягнення всіх людей у навчанні. Це передбачає усунення бар'єрів доступу до навчання, як фізичних, так і методичних. Інклюзивна освіта є важливим компонентом якісної освіти, який гарантує, що всі учні, незалежно від їхньої статі, віку, мови, здібностей, релігії, етнічної приналежності чи інших характеристик, отримують підтримку для повноцінної залученості у навчання разом зі своїми однолітками, а також для повного розвитку свого потенціалу. Застосовуючи інклюзивний підхід, партнери можуть допомогти створити середовище, в якому кожна дитина може отримати якісну освіту і повністю реалізувати свій потенціал. Особливу увагу слід приділяти залученню маргіналізованих груп, таких як роми та інші етнічні та/або релігійні групи, а також інших меншин, таких як ЛГБТК+ спільнота. В умовах зростаючої поляризації суспільства, через війну та переміщення, цей аспект залишатиметься надзвичайно важливим в Україні.

Партнерство та локалізація

Зважаючи на характер війни, яка має різний рівень тяжкості в різних географічних регіонах України, важливо, щоб Стратегія та заходи реагування УОК були локалізовані та адаптовані до цих змін. Провідні агенції кластера, ЮНІСЕФ та "Save the Children", взяли на себе глобальні зобов'язання щодо локалізації, як ключового принципу, процесу розробки стратегії та її спрямування. Відповідно до Цілі 4 стратегії УОК, місцевим організаціям буде надаватися підтримка у наданні гуманітарних послуг у сфері освіти, де це можливо. Взаємодія з місцевими та національними українськими партнерськими організаціями буде ключовим завданням Українського освітнього кластера для забезпечення того, щоб гуманітарне реагування було контекстуалізованим і ґрунтувалося на місцевому досвіді та знаннях про те, що найкраще працює для постраждалого населення. УОК також заохочуватиме позитивні та рівноправні партнерські практики серед своїх партнерів, підтримуючи організації, які демонструють найкращі приклади партнерства та відходять від традиційних субпідрядних моделей.

Міжкластерні зв'язки

Визнаючи, що освіта не існує у вакуумі і, що вона відіграє центральну роль у захисті, Український освітній кластер розуміє, що освіта також може слугувати відправною

точкою для інших секторів. З метою ефективного задоволення потреб дітей та молоді, які постраждали від війни, УОК тісно співпрацює та координує свою діяльність з іншими кластерами, зокрема з Міжкластерною координаційною групою (МКГ). Завдяки цій співпраці УОК має унікальну можливість відстоювати потреби та права дітей і вчителів, які постраждали від кризи та конфлікту, а також сприяти застосуванню цілісного підходу до надання гуманітарної допомоги. Освітній кластер України підтримуватиме тісну співпрацю та координацію з Кластером з питань захисту, в тому числі із Субкластером захисту дітей у [рамках спільної координаційної структури](#), з метою надання першої психологічної допомоги, послуг психосоціальної підтримки (ПСП), а також послуг з охорони психічного здоров'я та психосоціальної підтримки (ПЗПСП) дітям шкільного віку та педагогічним працівникам. Крім того, Український освітній кластер співпрацюватиме в сфері протимінної діяльності для забезпечення інформування про ризики, пов'язані з вибухонебезпечними предметами в освітньому контексті, а також з субкластером з питань гендерно-обумовленого насильства для зменшення ризиків гендерно-обумовленого насильства відповідно до [рекомендованої світової практики](#). УОК продовжить співпрацю з Кластером WASH для вирішення проблем, пов'язаних з пошкодженням об'єктів WASH у школах.

ПІДЗВІТНІСТЬ ПЕРЕД ПОСТТРАЖДАЛИМ НАСЕЛЕННЯМ

Пріоритетність підзвітності

Українські освітні партнери повинні тісно співпрацювати з громадами, щоб розширити доступ дітей до навчання. УОК працює над гармонізацією заходів реагування на національному та субнаціональному рівнях, активності партнерів мають бути контекстуалізовані, щоб відповідати місцевим пріоритетам і потребам. Необхідно підтримувати громади, щоб вони брали участь у визначенні цих потреб і пошуку найбільш прийнятних рішень. Усі партнери УОК повинні розглядати такий тип залучення як важливий елемент своєї підзвітності щодо заходів, спрямованих на постраждалі групи населення. Так само, партнери УОК повинні визначити, як вони будуть ділитися інформацією з громадами, з якими вони працюють. Громади, як найбільш зацікавлені сторони в наданні освіти, також будуть покликані доносити інформацію та мобілізувати ресурси, необхідні для повернення дітей до навчальних закладів. Партнери УОК повинні підходити до цього питання не лише через комунікаційні кампанії, а й залучаючи зацікавлені сторони, включаючи батьків, опікунів, вчителів та дітей, а також представників місцевих громад протягом усього проектного циклу.

Команда Українського освітнього кластера потребує технічної підтримки для координації підзвітної та інклюзивної освіти в умовах надзвичайних ситуацій. Співпраця з партнерами-експертами, такими як організації, очолювані жінками, та групи, орієнтовані на людей з інвалідністю, молодіжні організації та ініціативи, матиме важливе значення для інтеграції цього принципу в усі функції Освітнього кластера. Хоча, сам кластер безпосередньо не займається залученням громадськості, він несе відповідальність за те, щоб його партнери надавали цьому пріоритет у своїй роботі.

Приклади підзвітності перед постраждалим населенням під час ОНС

Перед початком активностей, організації та окремі особи, які працюватимуть з громадами і, зокрема, з дітьми, повинні пройти навчання та підписати відповідні документи щодо: кодексу поведінки, захисту дітей, гендерного підходу, принципу "не нашкодь" та згоди на проведення інтерв'ю.

Інші приклади включають:

- Залучення представників постраждалих громад, включаючи дітей, батьків, опікунів, вчителів до оцінювання ситуації в освіті та потреб, визначення пріоритетів та розробки гуманітарних інтервенцій.
- Участь представників громад та постраждалого населення у стартових зустрічах проєктів на різних рівнях.
- Організація сесій зворотного зв'язку, під час моніторингових візитів, з дітьми та працівниками шкіл та дитячих садочків.
- Колл-центри/використання гарячих ліній для бенефіціарів проєктів, щоб анонімно висловити свої проблеми.

- Скриньки для пропозицій, розташовані в школах. Зацікавлені сторони повинні знати про ці скриньки, їх призначення та процес реагування на пропозиції та скарги, що в них вносяться.
- Фокус-групові дискусії/індивідуальні інтерв'ю з дітьми, вчителями та батьками в рамках розробки та моніторингу програм.
- Надання можливості дитячим та батьківським спільнотам щодо ініціативи у визначенні пріоритетів у сфері освіти та залученості до реалізації проєктів.

Участь дітей

[Конвенція ООН про права дитини \(КПД ООН\)](#), у статті 12, закріплює право дітей на повноцінну участь у прийнятті всіх рішень, що їх стосуються, а також на те, щоб їхні погляди були враховані та сприйняті з усією серйозністю. Діти мають право брати участь у розробці, впровадженні, моніторингу та оцінці програм, спрямованих на їхню підтримку. Оскільки процеси консультацій з дітьми та механізми участі ще не гарантовані в усіх програмах і не всіма партнерами в галузі освіти, УОК бажає співпрацювати з партнерами протягом усього періоду реалізації Стратегії, щоб розробити та впровадити систематичні та змістовні процеси залучення дітей до планування заходів у сфері освіти. Це включатиме залучення дітей до оцінки та моніторингу потреб, а також забезпечення підзвітності партнерів освітнього кластеру перед дітьми за послуги, які вони надають.

Визнаючи, що ця сфера потребує вдосконалення, УОК та організації, що входять до нього зобов'язуються взаємодіяти з дітьми, які постраждали від конфлікту, не лише в якості символічного жесту, але й у спосіб, що передбачає справжню участь, коли голоси постраждалих дітей та молоді будуть почуті на всіх етапах гуманітарного програмного циклу задля кращого та більш цілеспрямованого реагування, спрямованого на задоволення їхніх потреб і проблем, і завжди з належною увагою до захисту прав дитини. Кластер, загалом, і партнери, зокрема, повинні консультиватися з дітьми та молодими людьми під час проведення оцінки потреб; запрошувати їх до участі у розробці планів реагування на надзвичайні ситуації, а також запитувати їхню думку під час реалізації. На етапі реалізації вони також можуть бути залучені, як волонтери. Діти та молодь, також, повинні бути залучені до процесів моніторингу та оцінки. Оскільки програми, за участю дітей та молоді, більш пристосовані до реальних потреб дітей та молоді, такий підхід може досягти більшої ефективності, а також призвести до інноваційних рішень. Існує потреба у проведенні більшої кількості консультацій щодо того, як найкраще залучати дітей до нашої роботи.

Деякі потенційні заходи, які будуть обговорюватися з партнерами Кластера, органами управління освітою та самими дітьми/молоддю, включають в себе наступне:

- Розробка плану подальшого залучення дітей до процесів оцінки потреб УОК в наступному програмному циклі.
- Вивчення інших методів отримання та реагування на відгуки дітей щодо реалізації заходів, визначених у цій Стратегії, а також під час будь-якого подальшого перегляду документа Стратегії.

Захист дітей

Захист дітей - це концепція, яка виходить за рамки захисту дітей, це більш всеохоплюючий підхід, спрямований на запобігання шкоди здоров'ю та розвитку дітей, а також на створення та активну підтримку середовища, яке має на меті запобігати та стримувати будь-які дії та бездіяльність - як навмисні, так і ненавмисні - які ставлять дітей під загрозу будь-якого виду жорстокого поводження.

Для партнерів УОК, які працюють для дітей та з дітьми, дуже важливо, бути безпечними для них, щоб наші програми та діяльність були безпечними для дітей, з якими ми контактуємо. Для забезпечення цього, всім партнерам УОК, наполегливо рекомендується - розробляти та застосовувати політику, процедури та практики, які можуть забезпечити безпеку та благополуччя всіх дітей, з якими ми взаємодіємо, таким чином, роблячи нас організаціями, безпечними для дітей. Партнери можуть проконсультуватися з Координаторами УОК щодо найкращих практик. Для просування найкращих практик підзвітності перед постраждалим населенням в Освітньому кластері ми також маємо намір призначити організацію-координатора УОК з питань захисту дітей та участі дітей.

ПЛАН МОНІТОРИНГУ

Моніторинг активностей партнерів УОК:

Для того, щоб успішно координувати та впроваджувати Стратегію УОК повинен отримувати регулярно оновлювану інформацію від партнерів, використовуючи платформу Activity Info. Activity Info - це портал онлайн-звітності (<https://www.activityinfo.org/login>) для введення даних з метою підтримки моніторингу та оцінки гуманітарних операцій, у тому числі в галузі освіти. Кластер використовує Activity Info для збору даних про планування та реагування від партнерів, а також для оцінки ефективності роботи кластера. Також УОК може надавати дані звітності в Activity Info за запитом донорам та МОН.

Звітність є обов'язковою вимогою для всіх партнерів УОК щомісяця, звітний період починається після 10 числа кожного місяця і закінчується 10 числом наступного місяця.

Ключова інформація про діяльність партнерів УОК:

- Періодичність звітності: Щомісяця
- Звітність надається за трьома рівнями: Область, район та громада (із заохоченням партнерів звітувати також на рівні населеного пункту та закладу - школа/дитячий садок/колективний центр)
- Потрібно звітувати окремо: ВПО, репатріанти та непереміщене населення
- Звітність є поетапною, партнери повинні звітувати лише про кількість унікальних бенефіціарів, охоплених протягом звітного місяця.

Заходи, що містяться в Activity Info, є тими самими заходами, що описані в ПГР 2023. Таким чином, усі заходи, про які повідомляється, повинні суворо відповідати стандартам, передбаченим у ПГР та Стратегії реагування УОК (у майбутньому). УОК періодично проводитиме тренінги для партнерів кластера щодо цього інструменту звітування, а також включатиме його у вступний процес, коли нові партнери приєднуються до Освітнього кластеру. Якщо ви є особою у вашій організації, відповідальною за звітування перед Кластером, але ще не маєте доступу до папки "Освітній кластер" в Activity Info, надішліть запит на адресу ukr.edu.im@humanitarianresponse.info.

Ваш обліковий запис в Activity Info буде пов'язаний з вашою організацією, і, як тільки ви отримаєте доступ, ви зможете подавати звіти від імені вашої організації. Будь ласка, зв'яжіться з вашими імплементаційними партнерами/організаціями, щоб домовитися про те, хто буде робити звітність, оскільки про кожну діяльність слід звітувати лише один раз. Подвійне звітування не допускається.

Навчальні матеріали, пов'язані з Освітнім кластером ActivityInfo, можна знайти за [наступним посиланням](#).

Звітність та використання даних ОНС:

Після закінчення щомісячного терміну подачі звітів УОК збиратиме та аналізуватиме дані, готуватиме різні аналітичні матеріали та ділитиметься цими продуктами з усіма членами УОК та відповідними зацікавленими сторонами. Аналіз дасть змогу УОК здійснювати моніторинг освітніх заходів реагування, формулювати адвокаційні заходи від імені партнерів, визначати потреби та прогалини, уникати дублювання заходів реагування та допомагати партнерам у їхньому оперативному плануванні. Ця інформація також буде передана донорам для збільшення фінансування освіти. На основі Activity Info Міжкластерна координаційна група під керівництвом Управління ООН з координації гуманітарних справ (ОСНА) також створить міжкластерні інформаційні панелі для цілей міжкластерної координації.

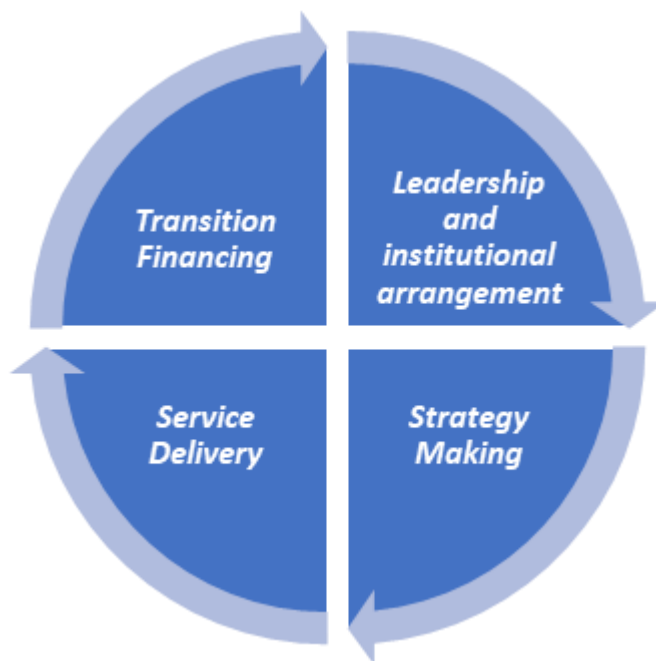
В рамках зобов'язань УОК щодо посилення управління реагуванням на надзвичайні ситуації, орієнтованого на результати, буде реалізовано низку заходів, пов'язаних з моніторингом реагування на надзвичайні ситуації та навчанням. Метою є посилення підзвітності Кластера щодо результатів через моніторинг ефективності та результативності реагування та надання послуг. Це, також, посилить практику систематичного аналізу незадіяних/не покритих місць та негайного вирішення проблем. Партнери, які працюють у важкодоступних районах, збиратимуть дані від шкіл, директорів, вчителів, керівних комітетів шкіл та постраждалих громад. Кластер співпрацюватиме з МОН та обласними департаментами освіти/управліннями освіти для відстеження онлайн-навчання. Кластер здійснюватиме періодичні візити на місця та використовуватиме інструмент Activity Info, для відстеження порівняльних даних і впровадження управління результатами на основі фактичних даних. Кластер, також, забезпечить "видимість" вразливих груп (наприклад, дітей на тимчасово окупованих територіях, ромських громад, дітей з особливими освітніми потребами та/або інвалідністю) за допомогою механізмів збору, оцінки та моніторингу даних. Команда Кластера також здійснюватиме виїзди на місця для проведення моніторингу реагування.

У таблиці нижче наведено конкретний графік моніторингу та звітності:

дія	відповідальність	день місяця
Звітування про діяльність через Activity Info	Інформаційний координатор від партнерської організації	10 наступного місяця
Збір даних та розробка аналітичних продуктів	Команда кластера	15 наступних місяців
Обмін результатами аналізу прогалин у реагуванні під час координаційних зустрічей УОК	Команда кластера	Кожні 3 місяці

ВІДНОВЛЕННЯ ТА ПЕРЕХІД ДО ВІДБУДОВИ

Стратегія УОК до підтримки відновлення та перехідного періоду складається з чотирьох компонентів: Лідерство та інституційна організація, розробка стратегії, надання послуг та фінансування перехідного періоду.

Лідерство та інституційні заходи передбачають підтримку МОН України у розробці або інтеграції заходів з підтримки освіти в надзвичайних ситуаціях в рамках планування перехідного періоду та відновлення. Наявність такої структури сприятиме наданню послуг різними державними установами, які візьмуть на себе координаційне лідерство від кластера на національному та субнаціональному рівнях. Освітній кластер може підтримати розробку такої структури шляхом сприяння взаємодії з відповідними зацікавленими сторонами та державними органами, розвитку потенціалу та управлінню інформацією.

Запропонований орієнтир для лідерства та інституційної організації:

1. МОН покращить координаційне лідерство, взявши на себе роль координатора від кластера.
2. МОН створить спеціальний підрозділ, який займається реагуванням на надзвичайні ситуації, плануванням з урахуванням ризиків, плануванням перехідного періоду та відновленням.

3. Спеціальний підрозділ буде створено та забезпечено достатніми людськими ресурсами (принаймні, керівником вищого рівня, координатором та спеціалістом з управління інформацією).

Розробка стратегії передбачає наявність Огляду потреб перехідного періоду (ОППП) для освітнього кластера, як частини національної стратегії. Це дозволить кластеру визначити потреби на перехідний період для визначення обсягу своєї діяльності. Як результат, на основі консультацій, має бути розроблений План сприяння переходу (ПСП), який буде доступний для МОН, партнерів кластера та зацікавлених сторін, включаючи донорів, з метою підтримки стратегічного переходу на чолі з МОН. Кластер, також, може підтримати МОН у розробці Плану моніторингу перехідного періоду та моніторингу цієї роботи.

Запропонований орієнтир для розробки стратегії:

1. Огляд потреб на перехідний період (ОПП) доступний для УОК в рамках національної стратегії
2. План сприяння переходу розроблений на основі консультацій і доступний для партнерів кластерів та зацікавлених сторін, у тому числі для донорів, для підтримки стратегічного переходу на чолі з МОН.
3. Для МОН доступна система моніторингу перехідного періоду для збору даних та звітування про запропоновані, науково обґрунтовані заходи, перехідного періоду.

Надання послуг у перехідний період передбачає, що коли гуманітарна ситуація покращиться, Кластер надаватиме підтримку МОН у продовженні наданні послуг хлопчикам і дівчаткам, які постраждали від війни, включно з переміщеними особами, тими, хто залишився вдома та репатріантами, не покладаючись на зовнішні спроможності та ресурси.

Нижче наведено приклад надання послуг перехідного періоду для поточної діяльності УОК:

Діяльність кластера	Кому можна передавати діяльність	Дії, необхідні для забезпечення переходу	Спосіб переходу	Очікувані часові рамки
Забезпечення ПЗПСП, та сприяння ППД в освіті для хлопчиків і дівчаток, які постраждали від війни, в тому числі дітей з інвалідністю.	На чолі з урядом (Міністерство освіти)	Надати списки шкіл та дитячих садків, де вчителі пройшли навчання	Інтеграція у професійний розвиток вчителів	1-2 місяці
		Сприяння МОН у впровадженні інструменту управління інформацією щодо оновлення потенціалу та професійного розвитку вчителів, пов'язаного з ПЗПСП,	Інтеграція в ІСУО Інтеграція в навчальну програму за підтримки суб'єктів	1-3 місяці

		СЕН та ППД.	розвитку	
Забезпечення навчання з мінної небезпеки	Міністерство освіти, Державна служба України з надзвичайних ситуацій	Надати до МОН перелік шкіл та дитячих садків, які вже пройшли навчання з мінної небезпеки в рамках кластеру	Інтеграція в картографування даних МОН	1 місяць
		Підтримка МОН в управлінні інформаційними інструментами для оновлення потенціалу та професійного розвитку вчителів	Інтеграція у професійний розвиток вчителів	4-6 місяців
		Підтримка МОН у переговорах із суб'єктами розвитку щодо проведення тренінгів з ІРВНП		4-6 місяців
		Підтримати МОН у включенні розбудови потенціалу з ІРВНП у педагогічні навчальні заклади, в тому числі Коледжі педагогічної освіти	Інтеграція в навчальну програму за підтримки суб'єктів розвитку	6-8 місяців
		Інтегрувати навчання з мінної небезпеки у навчальні програми		
		Підтримка МОН у розробці стандартизованого навчального пакету та ресурсів, що охоплює компонент освіти в умовах надзвичайних ситуацій		6-12 місяців
		Підтримка Міноборони у переговорах з організаціями, що займаються питаннями розвитку,		4-6 місяців

		щодо проведення тренінгових пакетів		
Забезпечення необхідних тренінгів та програм підтримки (для вчителів)	Міністерство освіти, Український інститут розвитку освіти, Інститути підвищення кваліфікації вчителів	Надати МОН перелік шкіл та дитячих садків, де вчителі пройшли навчання з питань освіти в умовах надзвичайних ситуацій, організоване кластером	Інтеграція у професійний розвиток вчителів	1 місяць
		Підтримка МОН в управлінні інформаційними інструментами для оновлення потенціалу та професійного розвитку вчителів	Інтеграція в ІСУО	4-6 місяців
		Підтримка МОН у переговорах із суб'єктами розвитку щодо проведення тренінгів для вчителів, які підтримують безперервність навчання в умовах війни, що триває.	Через Координаційний комітет з питань розвитку сектору освіти (під керівництвом МОН та під співголовуванням ЮНІСЕФ і Посольства Фінляндії)	Безперервна взаємодія, що базується на виникненні потреб
	Інтеграція в концепцію школи, дружньої до дитини	Підтримати МОН у включенні розбудови потенціалу з питань освіти в надзвичайних ситуаціях, планування реагування та навчання з урахуванням ризиків у педагогічні навчальні заклади, включаючи Коледж педагогічної освіти	Інтеграція в план розвитку сектору	6-12 місяців
		Інтегрувати підготовку вчителів з питань освіти в умовах надзвичайних		6-8 місяців

		ситуацій, в рамках програми "Школа, дружня до дитини", в рамках компоненту підготовки вчителів		
ремонт та/або відновлення школи	Міністерство освіти і науки	Підтримка МОН у проведенні швидкої оцінки потреб у ремонті та відновленні (це може бути поєднано з оцінкою інших потреб)	Оновлення швидкої оцінки потреб у разі надзвичайних ситуацій, оскільки війна та атаки на навчальні заклади тривають Через координацію розвитку освітнього сектору	Кожні півроку 8-12 місяців

Фінансування перехідного періоду передбачає підтримку мобілізації ресурсів. Деякі із заходів УОК залишаються високовартісними, з точки зору перехідного періоду. Наприклад, забезпечення електронними навчальними пристроями, а також ремонт та/або відновлення шкіл, включаючи створення захисних укриттів у школах, для відновлення очного навчання. Це можна зробити шляхом проведення простого фінансового мапування, визначення заходів з високим рівнем впливу, які потребують фінансової підтримки, та сприяння МОН та/або партнерів у доступі до фінансових можливостей, як з боку ресурсів відновлення, так і з боку ресурсів розвитку.

УЗГОДЖЕННЯ

Концепція безпечних закладів освіти 2023-2025

Основні напрями діяльності УОК тісно пов'язані з Концепцією безпечних закладів освіти, прийнятою Кабінетом Міністрів України у квітні 2023 року. А саме, діяльність з підтримки відновлення закладів освіти (укриттів), підтримка в наданні послуг з ПЗПСП та СЕН учням та вчителям, а також навчання з мінної небезпеки безпосередньо корелюється з очікуваними планами та стратегічним баченням нової Концепції безпечного закладу освіти.

Декларація про безпеку шкіл

Україна приєдналася до Декларації про безпеку шкіл у 2020 році. У 2021 році Кабінет Міністрів України ухвалив План імплементації Декларації про безпеку шкіл, який передбачає шість напрямів реалізації. Серед них УОК робить активний внесок у такі напрями: 1) впровадження політики та інструментів конфліктно-чутливої освіти в систему освіти України та навчання вчителів використанню інструментів та практик ОЧК; 2) забезпечення безперервності освітніх послуг шляхом підтримки онлайн, дистанційних та цифрових інструментів викладання та навчання в умовах війни. Важливо, щоб партнери УОК посилили свою підтримку МОН у досягненні інших ключових цілей Декларації про безпеку шкіл, а саме: забезпечення безпеки освітньої інфраструктури та підвищення ефективності моніторингу атак на школи та інші навчальні заклади.

Концепція Нової української школи (НУШ)

Ця Стратегія узгоджується з реформою "Нова українська школа" та її дев'ятьма ключовими елементами:

1. Новий зміст освіти, що базується на формуванні компетентностей, необхідних для успішної самореалізації в суспільстві.
2. Мотивований викладацький склад, який користується свободою творчості та професійного розвитку.
3. Наскрізний освітній процес, який формує цінності.
4. Децентралізація та ефективне адміністрування, що забезпечить реальну автономію шкіл.
5. Навчання на основі партнерства між учнем/еницею, вчителем/ькою і батьками.
6. Орієнтація на потреби учня/ениці в освітньому процесі, тобто дитиноцентризм.
7. Нова структура школи, яка дозволяє опанувати новий зміст і набувати життєвих компетентностей.
8. Справедливий розподіл державних коштів, що забезпечує рівний доступ до якісної освіти для всіх дітей.
9. Сучасне освітнє середовище, яке забезпечить необхідні умови, засоби та технології для навчання учнів, вчителів та батьків не лише в приміщенні навчального закладу.

Рекомендації МОН щодо дошкільної освіти у 2023/2024

Ця Стратегія узгоджується з рекомендаціями МОН щодо дошкільної освіти, а саме:

1. Організація та підтримка безпечного освітнього простору.
2. Організація навчального процесу в різних форматах та подолання освітніх втрат.
3. Педагогічна взаємодія з дітьми, в тому числі з дітьми з особливими освітніми потребами.

4. Партнерство у співпраці з батьками або законними представниками дітей.
5. Організаційно-методичне забезпечення роботи керівників та педагогів ДНЗ.
6. Організація атестації педагогічних працівників у нових умовах.
7. Організація харчування в дошкільних закладах.

Інші кластери та сфери відповідальності

Захист прав дитини

Відповідно до рекомендацій [Рамкової програми координації співробітництва Кластера з захисту дітей-та Освітнього Лкстеру в ОНС](#), Кластер освіти очікує на високий рівень співпраці із сферою відповідальності "Захист дітей" у наступних напрямках:

1. Спільне програмування: Кластери захисту дітей та освіти повинні зосередитися на спільному програмуванні, включенні заходів із захисту дітей в освітні програми, а також включенні ОНС в програми захисту дітей. Наприклад, програми захисту дітей можуть включати сильний компонент безперервності освіти, а освітні програми можуть включати такі компоненти, як психосоціальна підтримка та захист дітей.
2. Послуги з ПЗПСП: Враховуючи психологічне навантаження, через конфлікт, на дітей, інтеграція послуг з ПЗПСП у навчальний процес має вирішальне значення. Співпраця між двома кластерами може забезпечити належну підготовку вчителів до виявлення ознак травми та направити учнів до відповідних служб підтримки.
3. Безпечні механізми інформування: Служба захисту дітей може тісно співпрацювати з відділом освіти, щоб створити безпечні, доступні та конфіденційні механізми повідомлення про випадки насильства в школах. Ці механізми можуть забезпечити важливий зв'язок із службами захисту дітей для дітей, які цього потребують.
4. Адвокація: Кластери захисту дітей та освіти разом можуть відстоювати право дітей на освіту та захист. Це включає лобювання визнання документів про освіту з тимчасово окупованих територій, просування декларацій про безпеку шкіл та забезпечення доступу до освіти для всіх дітей, незалежно від їхнього статусу переміщених осіб.
5. Навчання та розбудова потенціалу: Необхідно докласти спільних зусиль для розбудови потенціалу вчителів та інших працівників освіти щодо принципів захисту дітей, викладання з урахуванням травматизму та конфліктно-чутливої освіти. Водночас, працівники системи захисту дітей повинні пройти навчання щодо важливості безперервності освіти та її зв'язку із захистом дітей.
6. Обмін інформацією та координація: Регулярні координаційні зустрічі та спільні оцінки можуть сприяти обміну інформацією, виявленню прогалин та уникненню дублювання зусиль. Єдине розуміння контексту - сприятиме цілеспрямованій та ефективній розробці програм.

Цей спільний підхід забезпечить комплексне реагування, поєднуючи досвід обох кластерів для цілісного задоволення потреб дітей та вчителів у цій кризі.

РЕСУРСИ

РЕСУРСИ ТА ПОСИЛАННЯ	ОПИС
Робоча Група з ПЗПСП Робоча група з Раннього Дитячого Розвитку Робоча група Цифрової Трансформації	<p>Кожна з груп УОК має коло повноважень, що визначає сферу їх роботи, ключові цілі та зобов'язання, якими керуються у роботі координатори груп та її члени. Детальна інформація про кожну доступна за посиланнями на технічні завдання.</p>
<p>Співпраця Захист дітей-ОНС в рамках координаційної структури Захист дітей-ОНС</p> <p>Співпраця в рамках координаційної структури</p>	<p>Координаційна співпраця у сфері захисту дітей та освіти в надзвичайних ситуаціях спрямована на посилення координації між кластерами захисту дітей (КЗД) та освіти в надзвичайних ситуаціях (ОНС). Стратегії співпраці, доступні англійською, французькою та іспанською мовами, надають основні рекомендації щодо інтеграції зусиль у сфері захисту дітей та освіти в надзвичайних ситуаціях. Вона включає різні документи, такі як додатки до кожного розділу Циклу гуманітарних програм (ЦГП), які допомагають орієнтуватися у важливих і складних аспектах стратегії. Крім того, концепція стратегії охоплює перспективні практики з кластерів інших країн і тематичні документи, що стосуються психічного здоров'я та психосоціальної підтримки (ПЗПСП), насильства над дітьми та атак на навчальні заклади. Мета - сприяти комплексному та спільному підходу до захисту та підтримки дітей, які постраждали від надзвичайних ситуацій.</p>
<p>Оцінка гуманітарних потреб «Достатньо добре»</p> <p>http://acaps.org/img/documents/h-humanitarian-needs-assessment-the-good-enough-guide.pdf</p>	<p>Посібник покликаний допомогти гуманітарному персоналу розробити та здійснити оцінку потреб у надзвичайних ситуаціях. Цей посібник не пояснює всі дії, які вам потрібно буде здійснити для проведення оцінки, але він проведе вас крок за кроком через процес оцінки, пропонуючи низку корисних інструментів і ресурсів.</p>
<p>GEC: Посібник з координації діяльності освітніх кластерів</p> <p>http://educationcluster.net/?get=001197 2013/12/EC-Coordination-Handbook_low2.pdf</p>	<p>Цей посібник має на меті надати координаторам освітніх кластерів інформацію, яка допоможе їм у забезпеченні скоординованого та ефективного реагування на освітні потреби в умовах надзвичайних ситуацій. Він охоплює широке коло питань, починаючи з огляду питань спільного лідерства, порад щодо того, як головувати на засіданнях і сприяти співпраці партнерів кластера, рекомендацій щодо управління інформацією, розробки планів і стратегій кластера, закінчуючи адвокацією та мобілізацією ресурсів.</p>
<p>GEC: Інструментарій спільного оцінювання освітніх потреб</p> <p>http://educationcluster.net/wp-content/uploads/2013/12/Ed_NA_Toolkit_Final.pdf</p>	<p>Цей посібник містить рекомендації щодо вторинних даних, які можна зібрати до початку кризи, та описує процес колективної розробки інструментів оцінки потреб, а також надає шаблони, які можна адаптувати до конкретного контексту.</p>
<p>IASC: Довідковий модуль з координації кластерів</p> <p>https://www.humanitarianresponse.info/en/system/files/documents/files/cluster_coordination_reference</p>	<p>Окреслює основні елементи кластерної координації і має на меті слугувати довідником для практиків на місцях, щоб полегшити їхню роботу та покращити результати</p>

module 2015 final.pdf	гуманітарного реагування.
МПК: Керівництво з готовності до реагування на надзвичайні ситуації https://www.humanitarianresponse.info/en/system/files/documents/files/emergency_response_preparedness_2015_final.pdf	Забезпечує готовність до негайного реагування широкої гуманітарної спільноти всередині країни та в поєднанні з національними діями, що є життєвоважливим для подолання надзвичайних ситуацій, які розгортаються.
Мінімальні стандарти освіти INEE: Готовність, реагування, відновлення http://toolkit.ineesite.org/inee_minimum_standards	Посібник з мінімальних стандартів INEE є єдиним глобальним інструментом, який визначає мінімальний рівень якості освіти та доступу до неї під час надзвичайних ситуацій та після їх завершення. Метою посібника є: 1) підвищення якості готовності сфери освіти, реагування та відновлення; 2) розширення доступу до безпечних та актуальних можливостей навчання для всіх учнів, незалежно від їхнього віку, статі чи здібностей; 3) забезпечення підзвітності та чіткої координації у наданні освіти в умовах надзвичайних ситуацій та на етапі відновлення.
Керівні принципи щодо психічного здоров'я та психосоціальної підтримки в умовах надзвичайних ситуацій, 2007 р.	Збройні конфлікти та стихійні лиха спричиняють значні психологічні та соціальні втрати у постраждалого населення. Психологічні та соціальні наслідки надзвичайних ситуацій можуть бути гострими в короткостроковій перспективі, але вони також можуть підірвати довгострокове психічне здоров'я і психосоціальне благополуччя постраждалого населення. Ці наслідки можуть загрожувати миру, правам людини та розвитку. Тому одним із пріоритетів у надзвичайних ситуаціях є захист і поліпшення психічного здоров'я та психосоціального благополуччя людей. Досягнення цього пріоритету вимагає скоординованих дій усіх державних і недержавних гуманітарних суб'єктів.

Західний Освітній Сабкластер

(Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Рівненська, Тернопільська, Чернівецька та Хмельницька області)

Огляд західного макро-регіону

Право на освіту як фундаментальне право кожної дитини в Україні зазнало безпрецедентного негативного впливу внаслідок повномасштабного вторгнення росії в Україну. Доступ до освіти різниться від регіону до регіону України. Не викликає сумнівів, що освітній процес на Заході України рідше переривався через віддаленість військових дій, таких як ракетні обстріли, порівняно з тими областями, в яких відбуваються активні бойові дії або які знаходяться ближче до зони бойових дій. Однак освітні потреби на Заході України залишаються високими **в районах, які приймають значну кількість внутрішньо переміщених дітей та вчителів, а також на територіях, близьких до кордону з білоруссю (Рівненська та Волинська області).**

З метою покращення доступу до якісної освіти для дітей у Західній Україні рекомендується **пропагувати очну форму навчання**, приділяючи особливу увагу батькам/опікунам ВПО, діти яких продовжують навчання в дистанційній формі в школах, в яких вони навчалися до переміщення. Очне навчання сприяє розвитку широкого спектру додаткових навичок, які виходять за рамки формального навчання і які дітям необхідно розвивати в дитинстві та підлітковому віці. Однак, за результатами оцінки ситуації “Дистанційне навчання внутрішньо переміщених дітей шкільного віку”, проведеної в 4 областях на Заході України, існують вагомі причини, чому батьки/опікуни ВПО вирішили продовжити навчання своїх дітей за допомогою дистанційної форми навчання. 45% батьків/опікунів виказали побоювання перед додатковим стресом і змінами, пов'язаними з новим шкільним середовищем, включаючи мовний бар'єр, як основну з ключових причин обирати продовження дистанційної освіти. Серед інших вагомих причин були зазначені постійні зміни місця проживання, зв'язок з вчителями та друзями і надія на повернення додому. Відсутність психосоціальної підтримки, ненадійність шкільних автобусів, особливо в гірській місцевості, та відсутність додаткових занять з української мови були названі основними бар'єрами для вступу до шкіл в місцевих громадах.¹⁹ Тому необхідно підтримати батьків і дітей ВПО у цьому переході за допомогою цільового гуманітарного реагування та адвокації.²⁰

Освітній сабкластер Захід (Львів) рекомендує **в гуманітарному реагуванні віддавати перевагу віддаленим, сільським і гірським районам, щоб задовольнити освітні потреби найбільш вразливих категорій дітей, включаючи представників національних менших (особливо представників ромської громади).** Освітній

¹⁹ Освітній сабкластер Захід (Львів) (Серпень, 2023). Оцінка ситуації Дистанційне навчання внутрішньо переміщених дітей шкільного віку в Чернівецькій, Івано-Франківській, Львівській та Закарпатських областях <https://educationcluster.box.com/s/p115aj33dmfd75imx3j7kba8697wljn9>

²⁰ Детальні рекомендації можна знайти в Оцінка ситуації Дистанційне навчання внутрішньо переміщених дітей шкільного віку в Чернівецькій, Івано-Франківській, Львівській та Закарпатських областях <https://educationcluster.box.com/s/337iz9k0fy7x72bmot0s85osx640sg84>

субкластер також виступає за збільшення уваги до дітей з особливими освітніми потребами в тому числі з інвалідністю, які стикаються з додатковими перешкодами в доступі до навчання, а також до молоді (14+), для якої часто розробляється менше заходів.

ЦІЛЬ КЛАСТЕРА 1: Життєво-важлива підтримка

Досвід війни в дитинстві та підлітковому віці завдає значної шкоди психічному та психосоціальному здоров'ю дітей. Діти, як найбільш вразливі, стають свідками насильства та жорстокого поводження, вони змушені залишати свої домівки, друзів та родичів. Страждання продовжується навіть у відносно безпечних регіонах, таких як Захід України, тому що травматичний досвід переважає. Більше того, вчителі зазнають погіршення психічного та психосоціального здоров'я через стрес, тривогу, травму, а також збільшення робочого навантаження та проблеми з плануванням часу через перебої в навчанні, спричинені частими повітряними тривогами, відключенням електроенергії та необхідністю постійно підлаштовуватись залежно від безпекової ситуації.²¹ Освітній субкластер Захід (Львів) шляхом проведення обговорень у фокус-групах з представниками та представницями місцевих та національних неурядових організацій визначив необхідність у навчанні та підтримці педагогів задля турботи про їх психологічне благополуччя, та психологічне здоров'я їхніх учнів, в тому числі шляхом включення чутливих до конфліктів методів навчання в навчальні плани. Таким чином, Освітній субкластер Захід (Львів) рекомендує партнерам на Заході України зосередитися на наступних видах діяльності в рамках цілі кластера 1: *1.1 Надання відповідного статі та віку ПЗПСП підтримки (включаючи сесії першої психологічної допомоги (ППД) та SEL) та 1.3 Проведення навчання вчителів з ПЗПСП, соціально-емоційного навчання, конфліктно-чутливої освіти і механізмів захисту дітей та перенаправлення.*

ЦІЛЬ КЛАСТЕРА 2: Доступ до безпечного навчального середовища

Відносна безпека областей на Заході України дозволяє відновити очний навчальний процес скрізь, де заклади освіти відповідають критеріям безпеки, що були затверджені Урядом України (відповідними Міністерствами та органами місцевого самоврядування). Заклади освіти на Заході України не зазнали значних пошкоджень або руйнувань внаслідок бомбардувань та обстрілів, за винятком десяти пошкоджених шкіл у Львівській, Хмельницькій та Рівненській областях.²² Тим не менш, ключовою проблемою, яка перешкоджає очному навчальному процесу, є відсутність захисних укриттів або їх мала місткість та потреба у поточному ремонті навчальних закладів, які використовувалися як місця колективного проживання ВПО. Освітній субкластер Захід (Львів) рекомендує партнерам посилити спроможність існуючих навчальних закладів для розміщення всіх учасників освітнього процесу, в тому числі дітей ВПО, шляхом виконання наступних заходів *2.1 Відновити пошкоджені школи та дитячі садки (шляхом проведення поточних ремонтних робіт), 2.2 Відновити захисні укриття в школах та дитячих садках та 2.3 Забезпечити захисні укриття в школах та дитячих садках шляхом надання необхідного обладнання, меблів, матеріалів відповідно до Цілі кластера 2.*

²¹ Освітній субкластер Захід (Львів) (Червень, 2023). Виклики у сфері освіти на Заході України в умовах надзвичайної ситуаціїю. <https://educationcluster.box.com/s/thevvug8sif0hm7o42dfbvfrcauyuv97t>.

²² REACH, УВКБ ООН (28 лютого 2023). Україна: Оцінка сектору освіти на територіях, що постраждали від конфлікту, лютий 2023 р. <https://reliefweb.int/report/ukraine/ukraine-education-sector-assessment-conflict-affected-areas-february-2023>.

ЦІЛЬ КЛАСТЕРА 3: Якість викладання та навчання

Дані, отримані шляхом проведення оцінки ситуації “Дистанційне навчання внутрішньо переміщених дітей шкільного віку” в 4х областях на Заході України показали, що лише 15% опитаних батьків/опікунів дітей ВПО, які навчаються онлайн у школах до свого переміщення, в навчальному році 2023/2024 планують перевести своїх дітей до шкіл місцевої громади. Крім того, навчальні заклади, розташовані в межах 50тикілометрової зони вздовж кордону з від Білоруссю (Рівненська та Волинська області), продовжують дистанційне навчання з міркувань безпеки. Очікується, що велика кількість дітей на Заході України й надалі навчатиметься виключно дистанційно. Не маючи повної картини, зі слів батьків/опікунів можна зробити припущення, що всі діти мають доступ до певного ІТ-пристрою. Проте 45% батьків/опікунів зазначили, що їхні діти використовують для навчання лише смартфони. Відсутність доступу до відповідного пристрою для онлайн-навчання може негативно вплинути на рівень концентрації та мотивації та загальну залученість до навчального процесу. Тому важливо визначити потреби у забезпеченні ІТ-пристроями (ноутбуками та планшетами) для найбільш вразливих дітей шкільного віку, враховуючи дітей не лише в колективних центрах, а й у приватних помешканнях, до яких важче дістатися. Важливо також зменшити прогалини у навчанні, зокрема з математики та іноземних мов.²³ . Освітній субкластер Захід (Львів) заохочує зосередитися на діяльності, яка підвищує якість викладання та навчання через *3.1 Надання наборів для раннього розвитку (ЕССД) або інших подібних наборів, 3.2 Запровадження програм з надолуження освітніх втрат та 3.3 Надання електронних пристроїв учням і вчителям (надаючи перевагу учням) у рамках Цілі кластера 3.*

ЦІЛЬ КЛАСТЕРА 4: Локалізація та розвиток потенціалу

Освітній субкластер Захід (Львів) виступає за локалізований підхід та розвиток потенціалу для своїх партнерів. Субкластер планує провести серію заходів з розвитку потенціалу за темами, визначеними як пріоритетні, наприклад, управління проектами, написання проєктних пропозицій, цикл гуманітарної програми, тощо. *Освітній субкластер Захід (Львів) закликає партнерів в Україні як міжнародних, так і національних НУО організувати заходи для обміну досвідом та заходи з розвитку потенціалу.*

²³ Освітній субкластер Захід (Львів) (Серпень, 2023). Оцінка ситуації Дистанційне навчання внутрішньо переміщених дітей шкільного віку в Чернівецькій, Івано-Франківській, Львівській та Закарпатських областях <https://educationcluster.box.com/s/p115aj33dmfd75imx3j7kba8697wljn9>

Східний Освітній Сабкластер

(Дніпропетровська, Донецька, Запорізька, Харківська, Кіровоградська, Луганська та Полтавська області)

Огляд східного макрорегіону

З 24 лютого 2022 року сильно постраждав схід України. Окупація Луганської, Донецької, Харківської та Запорізької областей мала негативні наслідки для населення та дітей зокрема. Згідно з Оглядом гуманітарних потреб (ОГП) 2023, у цих семи східних областях 8,1 млн людей потребують допомоги.

Жорсткі військові дії в Луганській, Донецькій, Харківській, Запорізькій областях призвели до евакуації та переміщення як дітей, так і освітян. Наприклад, тільки в Харківській області за кордон було евакуйовано 62 837 школярів і 1 844 вчителів. У Запорізькій області станом на березень 2023 року 8697 дітей були переміщені в інші регіони України та 6993 дитини евакуйовані за кордон. За даними місцевої влади, лише в Харківській області з 24 лютого 2022 року загинули 74 дитини, 226 отримали поранення.

Станом на березень 2023 року в Харківській області проживає 475 808 ВПО, в Дніпропетровській – 454 780, у Полтавській – 213 263, у Запорізькій – 208 115, у Кіровоградській – 92 601 ВПО, більшість з яких – діти, що є додатковим навантаженням для системи освіти в цих областях. Потреби в галузі освіти залишаються високими як на територіях, де ведуться бойові дії, так і в таких областях, як Полтавська, Кіровоградська та Дніпропетровська, де проживає значна кількість внутрішньо переміщених дітей та освітян, та куди були переміщені навчальні заклади, яким також потрібна допомога.

На територіях непідконтрольних уряду України ще є діти шкільного віку, які продовжують навчання в школах за українськими та/або російськими програмами. Інформації, яку департаменти отримують із цих районів, недостатньо, щоб зрозуміти всю картину. Вкрай важливо усунути ці інформаційні прогалини, щоб забезпечити ефективне реагування в галузі освіти в надзвичайній ситуації та надати підтримку дітям та педагогічному персоналу, які цього потребують. Через брак інформації неможливо планувати будь-які заходи реагування, тому що деякі з них навіть можуть поставити під загрозу дітей та вчителів. Освітній сабкластер на сході планує провести зустрічі з департаментами освіти районів, які на даний час окуповані та переміщені на територію, підконтрольну уряду України, та обговорити можливі заходи реагування, які будуть можливі, щойно буде надано гуманітарний доступ до цих територій.

Освітній сабкластер на сході рекомендує партнерам сфокусувати свою увагу на відвойованих територіях у Харківській області, оскільки на територіях раніше тривали активні бойові дії; на прифронтових районах Запорізької, Харківської, Дніпропетровської, Луганської та Донецької областей – допомога дітям з цих районів має бути пріоритетною. Громади в сільській місцевості також є в пріоритеті через відсутність там допомоги та послуг.

Освітній субкластер на сході також виступає за особливу увагу до дітей з обмеженими можливостями та особливими освітніми потребами, які через безпекову ситуацію опинилися в ізоляції, а також до молоді (14+), яка навчається в професійно-технічних школах і коледжах, оскільки для них планується обмежена кількість інтервенцій.

ЦІЛЬ КЛАСТЕРА 1: Життєво важлива допомога

Повна або часткова окупація територій та близькість до лінії фронту у східних областях вплинули на здоров'я та психологічне благополуччя дітей та молоді. Безпекова ситуація часто не дозволяє дітям навчатися очно або хоча б у змішаному форматі, що призводить до ізоляції та відсутності спілкування між дітьми. Усі департаменти освіти наголошують на необхідності додаткових тренінгів для вчителів для того, щоб підтримати їх благополуччя та допомагати їм надавати підтримку учням.

Деякі мешканці східних областей України, які змушені були покинути свої домівки через окупацію, висловлюють побоювання щодо повернення додому після звільнення територій через різні політичні переконання серед мешканців громад. Цей страх пов'язаний з дітьми, які були переміщені або евакуйовані, але в майбутньому сподіваються повернутися до своїх шкіл та до своїх домівок. Під час планування діяльності партнери повинні враховувати, що всі активності в цьому регіоні повинні відповідати принципам освіти з урахуванням конфліктів (ОУК), активності спрямовані на впровадження ОУК мають бути пріоритетними на цих територіях.

Військовий конфлікт підвищує ризики гендерно обумовленого насильства, випадки якого важко виявити через відсутність взаємодії з дітьми. Директори управлінь освіти висловили зацікавленість у проведенні додаткових тренінгів з цього питання для свого персоналу. Небезпека, пов'язана з наявністю нерозірваних боєприпасів і наземних мін дуже висока у нещодавно звільнених районах та районах, поблизу яких відбуваються військові дії. Понад 10 населених пунктів Дніпропетровської області, розташованих на березі Каховського водосховища, постраждали від вибуху Каховської дамби, що також погіршило безпекову ситуацію на замінованих територіях. Це сигналізує про необхідність організації навчання з мінної безпеки для дітей, батьків та вчителів.

Східний освітній суб-кластер рекомендує партнерам, які працюють на сході України, зосередитися на наступних заходах у рамках Цілі 1: *1.1 Надання ПЗПСП відповідно до статі та віку в освіті (включаючи сесії ППД та СЕН)* особливо на звільнених територіях, *1.2 Забезпечення навчання з мінної безпеки* у відвойованих районах і громадах розташованих поблизу активних бойових дій і планувати такі тренінги для території, які зараз окуповані. *1.3 Забезпечення професійного розвитку вчителів з питань ПЗПСП, соціально-емоційного навчання, освіти, чутливої до конфлікту та механізмів перенаправлення дітей до служби захисту дітей.*

ЦІЛЬ КЛАСТЕРА 2: Доступ до безпечного навчального середовища

З 24 лютого 2022 року сотні навчальних закладів були пошкоджені або зруйновані, включаючи школи, дошкільні заклади та заклади позашкільної освіти: Харківська область – 623; Дніпропетровська область – 180; Запорізька область – 19; Донецька область – 709; Луганська область – 199.

Близькість східних областей до лінії фронту позбавляє дітей можливості навчатися очно або за змішаною формою. Техніку та меблі у щойно звільнених районах розграбували російські військові. Багато навчальних закладів досі заміновані і не можуть користуватися. Основна потреба, яку зазначають органи влади та партнери в нещодавно звільнених районах, це ремонтні роботи (наприклад, заміна вікон) або відновлення пошкоджених шкіл.

В новому навчальному році закладам освіти рекомендовано відновити офлайн-навчання, якщо це дозволить безпекова ситуація. Навчальні заклади в районах, розташованих поблизу лінії фронту і, які розташовані у досяжності артилерії або С-300, повинні мати бомбосховища. Таким чином, основною потребою навчальних закладів є проведення ремонтних робіт у підвалах для облаштування в них укриттів або будівництво укриттів. У Полтавській та Кіровоградській областях навчальні заклади відновлять офлайн-навчання, якщо безпекова ситуація не погіршиться.

Діти в Запорізькій, Харківській, Луганській, Дніпропетровській, Донецькій областях навчатимуться онлайн або використовуючи змішану форму. Необхідно гарантувати доступ до освіти в тих районах, де діти продовжуватимуть навчання онлайн. Основною перешкодою, яка заважає дітям повернутися до шкіл, є брак/відсутність укриттів або їх низька місткість. Сабкластер рекомендує партнерам зосередитися на дошкільних закладах, які не отримують жодної підтримки для організації укриттів від держави.

Начальники управлінь освіти все ж наголошують на необхідності забезпечити доступ дітям та вчителям до онлайн-навчання за допомогою надання гаджетів. Особливу увагу рекомендовано приділити родинам з незахищених верств населення. DLC та тимчасові навчальні простори дуже потрібні в областях, де ситуація з безпекою не дозволяє перезапустити офлайн навчання.

Таким чином, Освітній сабкластер на сході рекомендує зосередитися на наступних заходах у рамках Цілі 2: *2.2 Відновити захисні укриття в школах і дитячих садках, 2.5 Встановити ТНП для підтримки доступу до безпечного навчання та соціалізації та 2.6 Встановити ЦОЦ для підтримки доступу до безпечного навчання та соціалізації.*

ЦІЛЬ КЛАСТЕРА 3: Якісне викладання та навчання

Діти всіх вікових груп страждають від освітніх втрат та браку соціалізації. Сукупний вплив Covid 19 і військових дій призвів до перерви в навчанні. Вчителі відзначають, що є покоління школярів, які не мають досвіду навчання у звичайній школі очно. Маленьким дітям набагато важче пристосуватися до онлайн режиму навчання, якому все ще заважають відключення електрики та Інтернету. Органи управління освіти наголошують на необхідності

надолуження занять, особливо в регіонах, де школи продовжуватимуть використовувати онлайн режим навчання.

У всіх 7 областях і дітям, і вчителям не вистачає гаджетів для доступу хоча б до онлайн-навчання. Ситуація з безпекою іноді не дозволяє дітям користуватися DLC, і потреба в гаджетах залишається високою.

Таким чином, Освітній субкластер на сході рекомендує партнерам зосередитись на наступних видах діяльності в рамках Цілі 3 - *3.2 Надання програм з надолуження освітніх втрат, 3.3 Забезпечення учнів та вчителів електронними пристроями*

ЦІЛЬ КЛАСТЕРА 4: Локалізація та розвиток потенціалу

Місцеві організації повинні працювати в новому контексті, а брак знань про освіту в надзвичайних ситуаціях іноді перешкоджає їх ефективному реагуванню та роботі. З лютого 2022 року з'явилася значна кількість нових ГО або існуючі організації змінили фокус своєї уваги та діяльності. Низька компетентність у гуманітарній сфері заважає їм розвиватися та ефективно співпрацювати з більшими міжнародними партнерами або забезпечувати високоякісні активності в рамках освіти в надзвичайних ситуаціях на основі стандартів співпраці партнерів у надзвичайній ситуації та/або кластеру.

Місцевим органам влади також не вистачає знань щодо співпраці з гуманітарними організаціями, і іноді це уповільнює реагування або обмежує доступ партнерів до бенефіціарів і бенефіціарів до допомоги. Східний Освітній субкластер проводить інформаційні кампанії для місцевих органів управління освітою, але все одно виникають труднощі.

Східний освітній субкластер рекомендує наступні заходи в рамках Цілі 4 - *4.1 Забезпечення розвитку потенціалу партнерів Освітнього кластеру, субкластерів та робочих груп і 4.2 Проведення заходів з розбудови спроможності місцевих органів управління освітою на обласному рівні та рівні громад, а також представників МОН*

Північний освітній суб-кластер

(Житомирська, Київська, Чернігівська, Сумська, Вінницька, Черкаська області)

Огляд Північного макрорегіону

У світлі повномасштабної війни діти стикаються зі значними перешкодами та проблемами у доступі до безпечної, якісної та інклюзивної освіти. У північному регіоні України обстріли з території Росії та Білорусі продовжують завдавати шкоди та руйнувати школи та інші навчальні заклади, особливо у прикордонних районах (Чернігівська, Київська, Сумська області). Обстріли цих навчальних закладів підвищують ризик поранень і загибелі як для учнів, так і для викладачів.

Більшість шкіл у відносно стабільних регіонах, таких як Вінницька, Черкаська області, Київ та Київська область неприкордонні регіони Чернігівською та Сумської області, вже відновили свою роботу в офлайн режимі. Однак існує актуальна потреба у відремонтованих укриттях деяких шкіл та в устаткуванні вже відремонтованих укриттів меблями для забезпечення незавершеності навчального процесу.

Міністерство освіти і науки розробило різні форми навчання, включаючи очне, онлайн та змішане навчання, але навіть у відносно стабільних регіонах ця ініціатива не розгорнулася на повну силу через проблеми з доступом до освіти. Тривалі ракетні атаки мали негативний вплив на можливість дітей отримувати освіту, як у традиційному форматі, так і в онлайн режимі. У зимовий період для забезпечення безперервного процесу освіти школи потребують додаткових генераторів та зарядних станцій.

Ця ситуація стає ще більш гострою для дітей з інвалідністю, хронічними захворюваннями та дітей з малозабезпечених сімей, які постійно скаржаться на недостатній рівень доступу до освіти. У цих умовах важливо вирішувати нагальні проблеми, такі як забезпечення інклюзивного ремонту укриттів та забезпечення необхідними меблями для забезпечення безперервності навчального процесу.

Найбільш нагальні потреби залишаються у важкодоступних районах Сумської (Сумський та Шостинський райони) та Чернігівської (Холминська, Любецька, Гончарівська, Сновська, Тупичівська, Корюківська, Михайло-Коцюбинська, Добрянська громади) областей, переважно у прикордонних громадах, які залишаються вразливими, стикаються з обмеженнями на освітню діяльність, накладеними органами влади через безпекову ситуацію та через триваючі обстріли не можуть повернутись до офлайн освіти. В цих громадах залишається актуальною потреба в забезпеченні гаджетами для онлайн освіти учнів та вчителів.

Рекомендації

Північний освітній субкластер виступає за надання дистанційної підтримки та можливостей дистанційного навчання для дітей, які проживають переважно у важкодоступних районах та регіонах, наближених до кордону. Ці зусилля мають характеризуватися інноваційними рішеннями та альтернативними варіантами для забезпечення доступу до якісного та інклюзивного навчання.

У громадах, де ситуація з безпекою дозволяє, партнери мають підтримувати школи та дитячі садки, щоб забезпечити повний доступ до офлайн-навчання для хлопчиків і дівчаток, які постраждали від війни, шляхом ремонту укріплень та оснащення їх необхідним устаткуванням.

Оцінка потреб і всебічне розуміння ситуації в кожній області/громаді є надзвичайно важливими. Цей процес слугує основою для розробки освітніх програм, які відповідають ситуації, що склалася.

ЦІЛЬ КЛАСТЕРА 1: Життєво важлива допомога

Сьогодні діти стикаються з підвищеним рівнем стресу через те, що вони перебувають під впливом війни, яка триває. Цей стрес виникає з різних причин, наприклад, через те, що діти стають жертвами або свідками насильства, бояться нападів, живуть у неналежних умовах, переживають стрес і травми, яких зазнають їхні головні опікуни. Більше того, життя дітей є особливо небезпечним у прикордонних та деокупованих районах, таких як Київська, Чернігівська та Сумська області. Ці регіони характеризуються безперервними обстрілами, а ризик натрапити на міни значно підвищений.

Хоча в багатьох школах є психологи, багатьом бракує необхідного досвіду для задоволення зростаючих потреб як учнів, так і вчителів, особливо у віддалених районах, що постраждали від конфлікту. Це підкреслює нагальну потребу в посиленні потенціалу психологічної та соціальної підтримки (ПСП), включаючи надання мобільної підтримки. Крім того, важливо надавати фахову психологічну допомогу здобувачам дошкільної освіти, оскільки в їхньому випадку брак такої підтримки стає особливо відчутним, і слід акцентувати увагу на цій групі дітей.

Північний освітній субкластер рішуче виступає за впровадження програм психічного здоров'я та психосоціальної підтримки (ПЗПСП) з акцентом на віддалені райони та дітей дошкільного віку. Ця адвокація включає використання різних форм і прийняття різноманітних підходів. Основна мета цих зусиль - адаптувати послуги з ПЗПСП до конкретних потреб учнів та вчителів, беручи до уваги їхній вік та стать. Основна мета полягає у створенні сприятливого навчального середовища, яке ефективно вирішує проблеми психічного здоров'я та психосоціального благополуччя як учнів, так і вчителів.

ЦІЛЬ КЛАСТЕРУ 2: Доступ до безпечного навчального середовища

Першочергово у тих школах, які не були пошкодженими та не потребуються ремонту кластер рекомендує сприяти забезпеченню відповідного рівня ремонту та оснащення укриттів в закладах освіти, для того, щоб забезпечити дітям доступ до офлайн освіти, де це дозволяє безпекова ситуація.

Триваючі напади на навчальні заклади, особливо в північних прикордонних громадах, створили значні проблеми для відновлення очного навчання. Основна перешкода полягає у створенні безпечного навчального середовища для дітей, зважаючи на значні пошкодження шкіл, необхідність їх відновлення та відсутність захисних укриттів. Північний освітній субкластер рекомендує провести легкі та середні відновлювальні роботи для пошкоджених шкіл і захисних укриттів, дотримуючись стандартів, визначених Державною службою України з надзвичайних ситуацій. Вкрай важливо проводити консультації з місцевою владою під час процесу відбору шкіл.

Відновлювальні роботи повинні виходити за рамки фізичного ремонту цих споруд; вони також повинні включати оснащення їх необхідними матеріалами та ресурсами, адаптованими до унікальних потреб кожної школи чи притулку.

ЦІЛЬ КЛАСТЕРА 3: Якісне викладання та навчання

Враховуючи обставини та потенційні недоліки дистанційного навчання, особливо в таких складних умовах, як зона бойових дій, де діти можуть перебувати не в оптимальному психічному стані, стає вкрай важливо запропонувати таким дітям заняття з надолуження пропущеного, щоб допомогти їм подолати прогалини в навчанні. Ці заняття мають подвійну мету - вони не лише допомагають подолати прогалини в освіті, що виникли внаслідок перерв у навчанні, але й відіграють життєво важливу роль у їхньому цілісному розвитку. Заняття з надолуження прогалин у навчанні надають таким дітям значну можливість надолужити відставання у навчанні, відродити їхні освітні прагнення та повернути відчуття нормального життя у суспільство.

Північний освітній суб-кластер наголошує на важливості створення надійної системи моніторингу під час реалізації програми подолання відставання в освіті. Ця система повинна постійно збирати зворотній зв'язок і ретельно відстежувати результати навчання дітей. Такий моніторинг не лише гарантує, що програма не відхиляється від курсу, але й дозволяє вносити необхідні корективи на основі отриманих відгуків і спостережень. Як наслідок, це підвищує ефективність занять із надолуження відставання та надає дітям цінну підтримку в їхньому навчальному процесі.

...@savethechildren.org]

[Мунас Кальден]
[Координатор Українського Освітнього Кластреу].
[UNICEF]
[mkalden@unicef.org]

[Ростисла Маруніч]
[Координатор з Інформаційного Менеджменту].
[Save the Children]
[rostyslav.marunich@savethechildren.org]

